

Карашаси хаёти
1992

ИШОНЧ

ИШОНЧ

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг ҳафталик газетаси

1

Нархи:
обувачига
20 тийин,
согувдаги
50 тийин

1992 йил 6 январь

ХАЛҚ БАҲОСИ № 1 (40)

ХУРМАТЛИ ПРЕЗИДЕНТ! Мустақил Ўзбекистон Республикасининг халқ сайлаган биринчи Президенти бўлганингиз билан ТАБРИКЛАЙМИЗ. Галабангиз муборак бўлсин! Бу ғалаба асосида Ўзбекистон ҳалқининг Сизга бўлган меҳр-муҳаббати чексизлигини сездик. Поклик ва ҳалоллик тимсоли эканлигинги, ҳақиқат йўлида собит қадам бўлганингиз учун халқ ҳурматига, эъзозига, ишончига сазовор бўлдингиз.

Меҳнатсевар, меҳмондўст ҳалқимиз ўртасида катта обрў ортирган Ислом Каримовдек инсон билан ҳақиқий мардлар майдонига бел боғлаб тушган ҳали ёш, сиёсатда, давлат бошқарувидаги тажрибасиз бўлишига қарамай, ўз партияси ишига содиқлик тимсоли, жасоратда бирордан кам бўлмаган инсон — Мұхаммад Солиҳга қараб катта сиёсат йўлидаги биринчи улкан қадамингиз муборак бўлсин, деймиз. Ва Ислом Каримовнинг Сиз — «ЭРК» партиясининг раиси ҳақида айтган қўйидаги сўзларини эслаймиз: «Солиҳни ҳурмат қиласман. Тўғри сўз, довюрак, миллатпарвар йигит. Уни мен муҳолиф ҳам эмас, рақиб ҳам эмас, балки мустақиллик йўлидаги фикрдошим деб биласман». Биз ҳам Ўзбекистон Республикаимиз мустақиллиги йўлида Президентимиз Ислом Каримовга фикрдош ва маслакдош бўлишингизни истаймиз!

Ҳозирги улгаям'кунларда ҳақиқий мустақил Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Абдуғаниевич Каримовни «ЮРТ ОТАСИ» бўлишини истардик. Бу ҳалқимиз удумига, урф-одатимизга жуда мос бўлурди. Бу табаррук сўзни Президентимиз оклай олишига ишонгимиз келади. Илоҳим, вакт ҳалқимизнинг умид ва орзуларини рўёбга чиқарсан.

Лекин бугун Ислом ота ўзлари ният қилиб айтганларидек: «Эл юрт назаридан қолмаслий», ҳалқнинг эзгу туйгуларини яқиндан билиш, унга ҳамдард, ҳамнафас бўлиш, ташвишларини енгиллатишга ҳизмат қилиши»ни унутмасликлари лозим. Биз эса Сизга шу нияtingизга етинг, деймиз ва Сизга соглиқ, омонлик тилаймиз. МУСТАҚИЛ, ҲУР РЕСПУБЛИКАМИЗ РАВНАК ТОПАВЕРСИН!

ЮҚСАҚ ХАЛҚ БАҲОСИ ҚУЛЛУҚ БЎЛСИН!

«ИШОНЧ» ГАЗЕТАСИ.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ЭРКИН НАРХ БЕЛГИЛАШ МУНОСАБАТИ БИЛАН АҲОЛИНИ ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ ҚИЛИШГА ДОИР ТАДБИРЛАР ТҮҒРИСИДА

Нарх-наво ҳамон ошиб бораётганини ва шу муносабат билан аҳоли манфаатларини ҳамда турмуш даражасини ҳимоя қилиш заруртлигини эътиборга олиб:

1. 1992 йилнинг 1 январидан бошлаб ҳалқ таълими, соглиқни сақлаш, маданият, ижтимоий таъминот, фан, давлат муассасалари ва ўйжой-коммунал тармоқ ходимларининг иш ҳаки 1991 йилдагига нисбатан 2 баравар ва асос қилиб олинган (1990) йилга нисбатан 4,5 баравар оширилсан.

2. Олий ўқув юртлари студентларининг, техникумлар ҳамда республика ҳукуматининг қарорларига биноан кийим-кечак ва овқат билан таъминланмаётган ҳунар-техника билим юртлари табаларининг стипендиялари 1992 йилнинг 1 январидан бошлаб ўрта Ҳисобда 2,2 баравар оширилиб, имтиёзли овқатланишга қўшимча ҳак аввалиг миқдорда сақлаб қолинсан.

3. 1992 йилнинг 1 январидан бошлаб Ўзбекистон Республикаси ҳудудида иш ҳаки ва меҳнат нафақасининг энг кам миқдори (компенсацияни ҳисобга олиб) ойиг 350

сўм белгилансин.

4. 1992 йилнинг 1 январидан бошлаб фуқароларнинг солиқ олиномайдиган даромадларининг энг кам миқдори 350 сўм ҳажмидада белгилансин.

5. Вазирликлар, идоралар, корхоналар ва хўжаликар ушбу фармонда белгиланган энг кам иш ҳаки ва меҳнат нафақасини ҳисобга олиб, эркин ва шартномавий наххардан кенг фойдаланилаётганлигини назарда тутиб, 1992 йилда ишловчиларнинг иш ҳаки янада оширилишини таъминловчи тадбирларни рўёбла чиқаришни, истеъмол

ри ва мактабдан ташқари муассасалар тарбиячиларига, ўқитувчиларига, ҳунар-техника таълими системаси муаллимлари ва ишлаб чиқариш таълими усталарига ҳам жорий этилсан.

7. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси мазкур фармонни амалга ошириш юзасидан ташкилий чоратадбирларни назарда тутувчи қарор лойиҳасини тайёрласин ва кўриб чиқиш учун тақдим этсан.

8. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги бир ой муддат ичда амалдаги қонунчиликни мазкур фармонга мувофиқлаштириш ҳақида тақлифлар тайёрласин.

9. «Республиканинг давлат таъминотидаги аҳолиси турмуш даражасига мадад бериш чора-тадбирлари түғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1991 йил 16 ноябрь 291-сон фармони ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансан.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. Каримов.

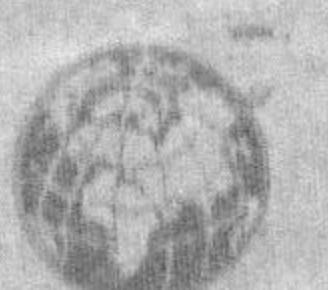
Тошкент шаҳри,
1991 йил 29 декабрь.

Ҳабарлар мағзи

* РОССИЯ Федерацииси Президентининг Фармонига биноан Россиядан лицензиясиз ҳамдўстлик мамлакатларига чиқарилган маҳсулотларга нархининг 10 баробари миқдорида жарима ундирилади.

* УКРАИНА Президентининг гапига караганда Украинада 10 январдан бошлаб нарх-навога эркинлик берилади.

* ШИМОЛИЙ КОРЕЯ билан Жанубий Корея ўтасида Пханмунжом пунктидаги ҳарбий чегара чизигида ядроий ҳавфеналик муаммалари юзасидан амалий музикаралар бошланди.

* БМТ Бош ассамблейсининг карори билан 1992 йил 1 январидан бошлаб нарх-навога эркинлик берилади.

ТАЖРИБА БИЛАН ЎРТОҚЛАШАМИЗ

Бозор муносабатлари касаба уюшма ташкилотлари олдиги илгари сира дүч келинмаган бир талай мұаммаларни құндаланғ қўйяпти. Уларни ҳал этиши мақсадида биз асосий жамғармалардан мүмкін қадар самарағы фойдаланыш ва қўшимча даромад олиши имконини берувчи тижорат ҳамда халқаро фаолиятнинг янги шаклларини жорий этишига ҳарарат қилаяпмиз.

Тайёрагох ҳузурида хозир бир қанча кичик корхоналар ташкил этилган. Улар ёқилги ва бошка моддий-техника ресурслари етказиб берувчилар билан бевосита шартномалар тузиб, тайёрагохнинг узлуксиз ишлешини таъминлаштырлади.

Тошкент тайёрагохи Фуқаро авиацияси корхоналари орасида биринчи бўлиб чет элдан мол келтириш ва хорижга мол жўнатиш учун руҳсатнома олди. Корхона ҳузурида «Ўзбекистон» савдо-ишлаб чиқариш фирмаси ташкил килинган. Бу фирма ҳам бевосита шартномалар асосида ходимларимизни саноат ва озиқ-овкат маҳсулотлари билан таъминлаш турибди. Касаба уюшма ташкилотининг ташаббуси билан озиқ-овкат маҳсулотларининг бир кисми арzon нархларда сотилаяпти.

Хўжалик фаолиятининг яхшиланиши тайёрагох ҳодимларининг иш ҳақини 65 фойз ошириш имконини берди. Бундан ташқари 100 сўм миқдорида компенсация тўланяпти, ишчилар ошхонасида овқатланиш корхона ҳисобидан арzonлаштирилди. Бир йилдан кўп ишлаган ҳодимларнинг барчасига 600 сўмдан моддий ёрдам кўрсатилди. Бу қишига тайёргарлик даврида одамларга катта мадад бўлди.

Уй-жой масалаларини ҳал этишида катта ғамхўрлик кўрсатилди. 1991 йилда хўжалик ҳисоби усулида курилган 32 ҳонадонли уй фойдаланишга топширилди, бундан ташқари «Строитель» мавзесида етмиш икки ҳонадонли уй сотиб олинди. Навбатда турган оиласалар бу уйга октябрь ойида кўчиб кирди.

Жамоа шартномасида яна кўп тадбирлар кўзда тутилган. Ёш оиласаларга рўзгорни бутлаб олиш учун фойзизиз карз бериш, ижарада яшовчи ёш мутахассислар учун уй ҳақини тўлаш, кооператив ҳонадонлар учун бадалларнинг бир кисмини тўлаш, якка тартибда уй куриш ва бодорчилик-узумчилик ширката тида ер участкаларини ўзлаштириш учун карзлар бериш, шулар жумласидандир. Бизда меҳнат фахрийларни

ва Үлуг Ватан уруши катнашчилари жамғармаси бор. Бу жамғарма маблағлари ҳисобидан мухтоҷ кишиларга моддий ёрдам кўрсатилаяпти.

Жамоа шартномасига мувоғиқ, аёлларнинг отпускаларига яна уч кун кўшиб берилляпти. Бу кунлар учун ҳам уларга ҳақ тўланади.

Санаторий ва курортларга, саёҳатларга бориш йўлланмаларнинг нархлари ошганлигига қарамай, бизнинг корхонамизда йўлланмалар камаймади, аксинча, кўпайди. Касаба уюшмаси кўмитасининг карорига биноан йўлланмаларнинг 90 фойзи ўз нархининг 15 фойзи эвазига, 10 фойзи эса бепул берилляпти.

Бизнинг корхона авиация ходимлари касаба уюшмаси Марказий кўмитаси ҳузурида ташкил этилган социал суръита жамғармасига аъзо бўлиб, ўзининг ҳар бир ходимини жароҳатланиш, касаба касаллиги туфайли ногирон бўлиб қолиш ва ишлаб чиқаришда ҳалок бўлиш каби холларга карши суръита кишлириб қўиди.

Илгари социал соҳада нима ишлар қилиниши лозимлиги давлат бошқарув идоралари томонидан белгиланаради. Мехнаткашлар учун амалда барча тўловлар, имтиёзларни марказлашган тартибда бёриш кўзда тутилган даврда касаба уюшмаларининг социал фаолияти доираси ниҳоятда чекланган эди. Энди эса бундай масалаларни мустақил ҳал киляяпмиз. Мехнат тўғрисидаги конунлар жамоаларга ўзи ишлаб топган маблағлари ҳисобидан меҳнаткашлар турмуш даражасини яхшилаш юзасидан кўзда тутилган нормативларга қўшимча чоратадбирларни амалга ошириш ҳукукини берди. Бу ўз навбатида одамларни янада юкори сифат билан ишлашга рағбатлантириди. Агар бизда социал масалалар қандай ҳал этилаётганини бошка корхоналар касаба уюшма ташкилотларини қизиктирса, ўз тажрибамиз билан ўртоклашишга ҳамиша тайёрмиз.

Н. М. ВИДЯЕВА,
Тошкент тайёрагохи касаба
уюшма кўмитасининг
раиси.

ЯНГИЙУЛ пойафзал ишлаб чиқариш бирлашмаси ўтган йили хилма-хил болалар пойафзалини савдо тармоқларига кўплаб етказиб берди. Минскдаги республика пойафзал моделлари уйи жамоаси билан ҳамкорликда замонавий техникани жорий этиш, эски дастгоҳларни ўз вақтида созлаш натижасида маҳсулотлар хили тўла янгиланди. Ҳа демай бир миллион жуфт болалар пойафзал ишлаб чиқарадиган янги цех ишлай бошлади. Ҳозир у куриб битказилаяпти.

Суратларда: 1. Тикув цехида

2. Қуюв цехининг бошлиги Собир Алимович Алимов (чапдан ўнгга) маҳсулот сифатини кўздан кечираяпти.

Сураткаш Ф. КУРБОНБОЕВ, (ЎЗТАГ)

ФЕРМЕРЛАР БИЛИМ ЮРТИ

ПОП районидаги 36 ўрта хунар-техника билим юрти мутахассис фермерлар тайёрлашда республикада ягона. Ўқувчиларга фермерлик дипломига қўшиб биоаграном, тракторчи, III тоифадаги автомобилий хайдовчиси, чорвадор каби 6 хил мутахассислик бўйича гувоҳномалар ҳам берилади.

Ўқувчиларнинг билим олиб, хунар ўрганишлари учун маҳсус синф ҳоналари, тажриба участкалари мавжуд. Мамъурнят Туркестон ҳарбий округи билан шартнома тузган. Ўқувчилар харбий техникани бошқаришини ҳам ўрганяптилар. Ҳарбий хизматга энди улар хайдов-

чилик гувоҳномаси билан борадилар.

Билим юрти маъмуряти ўқувчилар кўмагидаги 50 гектар ташландиқ ерини ўзлаштириб, ёрдамчи хўжалик ташкил этиди. 5 гектар ерда эса ўрикзор, олмазор бօғ бор. Ўқувчиларнинг овқатланиши учун озиқ-овқатлар ғамлаб қўйилган. Ёрдамчи хўжаликдан ҳар йили 120-130 минг сўм соғ даромад олинмокда.

Билим юрти касаба уюшмаси ўқувчиларга тўланаётган стипендияни ҳам ўз маблағларни ҳисобидан ошириди. Аълочи ўқувчиларга 100 сўмдан, яхши ва ўрта баҳоларга ўқийдиган ўқувчиларга ҳар ойда 80-90 сўмгача сти-

пендия ва товон пули тўланяпти. Кам даромадли, урушва меҳнат фахрийлари оиласаларининг фарзандлари кўшимча имтиёзларга эга бўлмоқдалар.

Яқинда бу ерга кўргазмали семинар-кенгаш ўтказилди. Унда Наманган вилоятининг барча районларидан мураббийлар, касаба уюшмаси фаоллари таклиф этилди. Улар билим юрти хаёти билан яқиндан танишдилар. Учкўрон, Уйчи, Тўракўрон, Намангандарда ҳам шундай иратли ишлар амалга оширилса айни муддада бўллар эди, деган истак билдирилар.

Составами МАМАДАЛИЕВ

— Аввало шуни айтишим керак-ки,— деди М. Бозоров — ҳамма соҳада нархлар ошиб кетганига қарамай, ҳўкаликларимизда тушлик овқат илгариги нархда саклаб колинган. Чунки, озиқ-овқат махсулотлари ўзларидан чиқади. Ишчилар овқат учун кунинга ўртача 80 тийин — 1 сүм атрофида пул сарфлашади. Шу билан бирга ҳар бир ишчига август ойидан бошлаб 100 сүм микдорида товои пули тўланмоқда. Тухум ишлаб чиқариш бирлашмасида эса бу 130 сүмга етказилди. Тўй, маърака ва бошқа маросимларда касаба уюшмаси ҳар томонлами ёрдам беряпти.

Ишчиларни дам олиш уйлари ва санаторийлар учун йўлланмалар билан таъминлаш бизнинг асосий ишнимизdir. Кейинги 2 йил ичидаги 200 дан ортиқ ишчи санаторий ва дам олиш оромгоҳларида хордик чиқариб қайтиди, 1,5 мингга якин ишчи тури шахарларга саёҳат киради.

Лекин ишдан хали кўнглими тўлмаяпти. Кейинги иккита йил ичидаги турли мавзуларда ишчилардан 24 та ёзма ва 54 та оғзаки шикоят аризаларни тушди. Бу аризаларда ишдан ноҳақ бўшатилганлик, меҳнат ҳақларининг озлиги, мукофот пули кам берилгаётганлиги, уй-жой таҳсилотидаги ноҳақликлар ва бошка шу каби камчиликлар кўрсатилган. Биз иложи борича меҳнаткашлар аризасини ижобий ҳал этишгага харакат килмоқдамиз. Мисол учун «Муён» давлат ҳўжалиги ҳақларияти ишчиларнинг йиллик мукофот пулидан 10 фойзини тўламаслик ҳақида карор чиқарган. Бу иш атрофлича текшириб кўрилгач чиқарилган карор ноҳақ хисобланиб, бекор килинди. Еки консерва заводи ишчилари номидан тушган аризани олиб кўрайлини. Бу ерда уй-жой таҳсилотидаги ноҳақликлар бўлган. Кўмитамиз текширувидан кейин аризачиларнинг мутлоқ ҳак эканликлари маълум бўлди ва завод директори (собиқ) каттиқ огохлантирилди.

— Кишлоқлардаги маданий-маший аҳвол қандай?

— Бу соҳада ишчиларнида аччагина ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Шу йил «Шарқ юлдузи» давлат ҳўжалиги марказида 400 ўринли ишчи клуб биноси куриб фойдаланишга опширилди. Худди шундай клуб «Муён» давлат ҳўжалигида кўпдан бўён хизмат кўрсатмоқда. Кўчкорчи ва Юкори Валик ишчиларнида клублар ҳам меҳнаткашлар хизматиди. «Дўстлик» послекасида 20 ўринли кундузги санитария-врачлик амбулаториясининг ишга туши-

ши ишчиларга кўрсатилаётган ғамхўрликнинг яна бир намунаси. Арсиф қишлоғида курилган янги чойхона отахонлар масканига айланниб қолган.

Бизда жами 14 та кино-курилма бор. Шуларнинг 7 таси клубларда, қолган 7 таси автоклубларда жойлашган. Йиллик кино қўйиш режамиз 40 минг сўмлик бўлса, биз уни ошириб бажэрятмиз.

Кишлоқларимизда штат бўйича 46 нафар ходим ма-

мизда маданий-маший соҳага жуда кам эътибор бериляпти. А. Икромов номли, М. Горький номли ва «Қувасой» давлат ҳўжаликларида клуб йўқ ёки бўлса хам мослаштирилган жуда тор биноларда жойлашган. Кўплаб қишлоқларда ҳаммомларнинг иши коникарсиз ахволда. Сартарошхона, новвойхоналар яхши ишламайди. Автоклублар эски, ўз хизматини ўтаб бўлганлиги сабабли тез-тез бузилиб ту-

анча оширилди. Хозирги хисоб-китобларга караганда А. Икромов номли ҳўжаликда бу ҳар бир ишчига ўртача 342 сўмдан тўғри келмоқда. «Муён» давлат ҳўжалиги ишчиларининг ўртача маоши 414 сўмдир. Бу ўтган йилнинг шу даврига ишебатан 219 сўм кўп демакдир. Колган ҳўжаликларда ҳам ойлик иш ҳақлари 300—400 сўм атрофида бўлмоқда. Йилнинг охирига бориб хисоб-китоб қилингандан сўнг

Бундан ташкири якинда вилоят касаба уюшмасининг вакиллари ва Мўён қишлоқ матлубот жамияти раиси Баходир Фозиловлар иштироқида 8-сон аралаш моллар дўконини таҳлил килдик.

— Шикоятлар тушган эдими?

— Ҳа. Қишлоқ ахолиси томонидан тушган оғзаки шикоятларга асосланиб текшируни шу дўкондан бошлидик. Маълум бўлишича, бу дўкон 258 оиласа мансуб 1535 нафар ахолига хизмат кўрсатар экан. Сентябрь ойидаги 42 оила ун, 80 оила гуруч, 51 оила чой, 43 оила ўсимлик ёғи, 119 оила сарёв 156 оила арок, 161 оила кир совун, 93 оила порошок олмаган. Бунинг сабабини сўрганимизда магазин мудири X. Рустамова ҳар хил баҳоналарни рўячадик. Унинг айтишича, магазинга шакар берилмаган, макарон базада бўлмаган, аргони қишлоқ Кенгашининг ёзма кўрсатмасига кўра тўйларга бориб юборишган. Унни батзи оиласар келиб олишмаган. Лекин, бир нарсани унумаслигимиз керак-ки, хозирги демократия ва ошкоралик даврида ҳалкни алдаш яхши оқибатларга олиб келмайди. Саводдаги бундай пала-партийлар, ҳўжасизликлар охир бориб ҳалқнинг газабини кўзгайди. Шунинг учун масъул ўртоқлар бундан тегиши хулоса чиқарип олишларни керак.

— Камчиликларни тугашиб учун келгусида нималар килиш керак?

— Келгусида килинадиган ишларимиз жуда кўп. Ўюшмамизда 9 мингдан ошик ишчи бўлишига қарамай бизда дам олиш ва даволаниш профилакториши йўқ. Якин йилларда шундай маскан куриш истагимиз бор. Агросаноат комбинати қошида битта марказлашган кашшофлар оромгоҳи куришни мўлжаллаб-кўйганимиз. Айни пайтда тухум ишлаб чиқариш бирлашмаси хисобидан шу курилишинг имкони йўқ.

— Чунки пештахталар бўм-бўш-да...

— Тўғри. Савдо соҳасидаги тартибсизликлар ҳақида меҳнаткашлардан кўплаб шикоятлар тушмоқда. Ҳар икки қишлоқ матлубот жамиятларининг иши коникарсиз ташкил этилган. 11—12 хил турдаги озиқ-овқат махсулотлари вактида етказиб берилмаяпти. Май—апрель ойидан бери қишлоқ ахолиси шакар, ўсимлик мойн, сарёв, гуруч каби махсулотларни тўлиқ олмаган. Тамаки махсулотлари эса дўконларда умуман йўқ, ҳаммаси чайковга чиқиб кетган. Натижада меҳнаткаш ҳалқ шу нарсаларни ахтариш билан кун кечиришпти.

Шуларни хисобга олиб якинда бўлиб ўтган кўмитамизнинг V пленумида шахар раҳбарларига карата мурожаатнома ўзлов килдик. Ўйлаймиз-ки, раҳбарлар бу долзарб масалага якиндан ёндошиб ижобий ҳал этадилар.

Булардан ташкири касаба уюшмаси фаоллари иштироқида ойда, йил чорагида бир мартадан турли соҳалар бўйича ўкув машгулотлари ўтказишни ҳам кейинги режаларимизга киритиб кўйганимиз. Хуллас, олдимизда инлар кўп.

Сұхбатдош

У. ХАБИБУЛЛАЕВ.

ҚИЛИНАДИГАН ИШЛАР КЎП

Агросаноат ходимлари касаба уюшмасининг Қувасой шаҳар қўмитаси таркибида 21 та ташкилот бор. Уларга бирлашган 9 мингдан ортиқ ишчилар қишлоқ ҳўжалиги, қурилиш ташкилотларида ва яна бир қанча соҳаларда меҳнат қўлмоқдалар. Ҳозирги иқтисодий қийин шароитда касаба уюшмаси ишчиларни қандай ҳимоя қиласяпти? Муаммолар қандай ҳал этилаяпти? Жамоатчи мухбиримиз шу каби саволлар билан касаба уюшмаси қўмитаси раиси Музаффар Бозоровга журожаат этди.

даний ишлар билан шуғулланади. Уларнинг ташкилотчилиги билан турли хил тадбирлар ўтказилмоқда. Шундай тадбирлардан бири — «Алла» кўрик-конкурси бўлди. У «Муён» давлат ҳўжалиги клубида ўтказилди. Бу конкурсада шу ҳўжалик вакиллари яхши иштирок этишиб 1-ўринни олиши. 2-ва 3-ўринлар Ильч номли давлат ҳўжалиги ва тухум ишлаб чиқариш бирлашмаси вакилларига насиб этди.

Якинда ўтказилган «Ерё» кўрик-конкурсида Акмал Икромов номли давлат ҳўжалиги вакиллари юқори поғонага кўтарилиши. Бундан ташкири «Иқбол» кизлар конкурсини ҳам ўтказиб турибиз. Бу конкурсларда 1990 йилда ташкил топган тухум ишлаб чиқариш бирлашмасининг хаваскорлик ансамбли катнашчилари ўзларининг концерт номерлари билан иштирок этиб, кўпчиликнинг таҳсина газовор бўлди.

Маълумки, инсоннинг ҳар томонлами етук, маънавий камол топнишида китобнинг роли бекиёдиди. Буни яхши тушунган мутасадди ўртоқлар кутубхона ишини яхши йўлга кўйишиган. Китоблар сонини ошириш, китобхонларни кўпайтириш учун доимо изланишда бўлмоқдалар. Ҳозирга келиб китоб фонди 40 мингтага етди. Бу ўринда «Муён» давлат ҳўжалигинида кутубхона ишлари мактобга лойиқдир. Шунга қарамай, баъзи қишлоқлари

ради. Шу боис баъзи чекка қишлоқларга кино вактида етиб бормайди М. Горький номли, «Шарқ юлдузи», Ильч номли давлат ҳўжаликлирида кутубхона ишлари талабга жавоб бермайди. Албатта, шу ҳўжаликларнига ҳам иштирок бўйича ҳак тўлаш кўзда тутиляпти. Шунга қарамай тўланадиган ойлик маош ишчиларни кониктиримайди. Ҳозир уларнинг ҳам иш ҳақларини ошириб, янги тариф бўйича ҳак тўлаш кўзда тутиляпти. Шунга қарамай тўланадиган ойлик маош ишчиларни кониктиримайди. Ҳозир шароитда бу пулларга арзирлик бирор нарса ҳарид килишининг имкони йўқ.

— Президентимизнинг қишлоқ ахолисини ичимлик сув ва табиий газ билан таъминлаш ҳақидаги фармони бўйича ҳозиргача нима ишлар килинди?

— Газлаштириш борасида қишлоқларимизда амалий ишлар килинмоқда. А. Икромов номли ва «Муён» давлат ҳўжаликлирига карашли қишлоқларда курилиш-монтаж ишлари якин кунларда ниҳоянга етади. Ҳ. Олимжон номли ва «Қувасой» давлат ҳўжаликлирида газлаштирилмаган биттадан қишлоқ колган. Ильч номли ҳўжаликнинг газлаштирилмай колган қишлоқларидан 1992 йилдан иш бошланади.

Ичимлик сув билан таъминлаш соҳасига келсак, бу масалада ишларимиз анча суст. Ҳали жуда кўп жойларга обихаёт этиб бормаган.

— Ишчиларга тўланадиган иш ҳақи уларни кониктирияптими?

— Ишчиларнинг ойлик иш ҳақлари олдинингга нисбатан

кўрсаткичлар бундан ҳам ошиши мумкин.

Бирмунча илгарирок соғувчи ва тракторчилининг маошлари оширилган эди-ю, лекин бошка мутахассисларники аввалинг холда колган эди. Ҳозир уларнинг ҳам иш ҳақларини ошириб, янги тариф бўйича ҳак тўлаш кўзда тутиляпти. Шунга қарамай тўланадиган ойлик маош ишчиларни кониктиримайди. Ҳозир шароитда бу пулларга арзирлик бирор нарса ҳарид килишининг имкони йўқ.

— Чунки пештахталар бўм-бўш-да...

— Тўғри. Савдо соҳасидаги тартибсизликлар ҳақида меҳнаткашлардан кўплаб шикоятлар тушмоқда. Ҳар икки қишлоқ матлубот жамиятларининг иши кониктиримайди ташкил этилган. 11—12 хил турдаги озиқ-овқат махсулотлари вактида етказиб берилмаяпти. Май—апрель ойидан бери қишлоқ ахолиси шакар, ўсимлик мойн, сарёв, гуруч каби махсулотларни тўлиқ олмаган. Тамаки махсулотлари эса дўконларда умуман йўқ, ҳаммаси чайковга чиқиб кетган. Натижада меҳнаткаш ҳалқ шу нарсаларни ахтариш билан кун кечиришпти.

Шуларни хисобга олиб якинда бўлиб ўтган кўмитамизнинг V пленумида шахар раҳбарларига карата мурожаатнома ўзлов килдик. Ўйлаймиз-ки, раҳбарлар бу долзарб масалага якиндан ёндошиб ижобий ҳал этадилар.

корлари ишлаб чиқаришда янада янги марраларни эгаллашга иштироқлар.

ОТАЛАР САНЪАТИ — АВЛОДЛАРГА

ҚИЗИЛТЕПА районидаги Ҳамид Олимжон номли мактаб ҳузурда куолчилик кичик корхонаси ташкил килини. Мехнат ўқитувчisi Тошпўлат Шаропов раҳбарлиги бу корхонада хизирнинг ўзидаётклик турдан оғизлаб махсулот ишлаб чиқарилмоқда. Гамхўрликдан руҳланган кўчма колония бунёд-

лар кўли билан ясалган товок, гултувак, ҳар хил кўзачалар, ҳайкалча-юйинчоклар барчага манзур. Энг мухими бу ерда ота-боболар касби соҳиблари камол топайти. Миллий ҳунармандчиликнинг бу нобе турини жорий этишига турткабўлган сабаблардан бирине ҳудудидаги Азкамар гил конининг олий нафли махсулоти бўлди. У район меҳнаткашларининг эҳтиёжига қаратилмай келинаётган эди. Бундан фойдаланиши мумкинлигини ўқувчилар ишботлаб беришида. Энди шояд улар

бошлаган ҳайрли ишни кетталаради ҳам давом этиришида.

ҲАМКОРЛИК

● «БУХОРО» тажриба — қурилиш агарар бирлашмаси республикамиздаги тўртта йирик ташкилотнинг биринидир. Маймурларни бирлашган касаба уюшма қўмитаси билан ҳамкорликда иш олиб бориб, яхши натижаларни кўлга киритмоқдалар. Ишчи ва хизматчиларга мўтадиб иш шароитларни яратиб берилганини

сабабли жорий йилда Қордубозор масивининг ўзида 6979 квадрат метр уй-жой, 750 тонна дон, 300 тонна сабзавот сакланадиган омбор, 140 ўринли бол

ИНТИЛИШИДАН БАХОННА СОЗРОК

Биз, давлат тили ҳақидағи қонун талаблари қандай бажарилаётгандығы, уни ҳаётта татбиқ этиш борасида амалга оширилиши лозим бўлган ишларнинг аҳволи билан танишиши мақсадида Муборак иссиқлик қуввати марказига шўл олдик. Чунки, бу корхона вилоятдаги энг байнамилал ташкилотлардан хисобланади.

● КАТТАЛАР иззатда, кичиклар хизматда деган-лариңек, Наманган вилоятининг Задарё районида социал таъминот комплекси ташкил этилди. Бу ерда фахрийлар кенгаши, ижтимоий таъминот ва кекса ҳамда ёлғиз кишиларга ёрдам бўлими, дам олиш

хонаси сартарошхона, ошхона, нонвойхона, дўкон мавжуд. «Саховат» номли кичик корхона аъзолари кексаларга пенсия пулинни етказиб беради ва медицина хизмати кўрсатади.

МАЛНОСИЗ НОМЛАР

МОСКВАДА чоп этилган «Бухоро» саёхатномасига кўз ташлаймаи. Хоҳ ишонинг, хоҳ ишонманг харитада кўрсатилган Бухоро шаҳридаги элликта кўча ва майдоннинг ўн бештасигина Алишер Навоий, Ибн Сино, Айний, Абдулла Набиев каби ўзбекча номлар билан аталар экан. Колган номлар эса. Воскресенская, Вузовская, Гагарин, Завод, Кисловодск, Коммунар, Литерная, Мир, Малогвардейск, Октябрь, Хлоп заводск, 1-Юбилейная, 2-Юбилейная, «40 лет Октября»... Рус саркардалари, ёзувчи-шоирлари, давлат арбоблари номига кўйилган кўчалар ва майдонлар хакида ганирмасак хам бўлади.

Бухорон шарифдек тарихий шаҳар кӯчалари ва майдонларига
кимлар ва қачон буидай номларни куйинган, билмаймиз. Лекин
одамларни нахотки, Бухоро тарихига доир номлар топилмаган
бўлса, деган ҳисоби савол қийнати табии.

Үйлаб коламан: күч ая майдондарга ном бергән мутасадди
уртоқларни шаҳир күчларига русча номлар берилсөн деб бирон
межбур киелдимиккү? Еки үзүмиз, ўз ихтиёримиз билан, сунъий
байнадмилчилкни намойиш кијтанимиз? Хар канақа бул-
ганды ҳам, аввал чукур үйлаб, сүнг бу ишга кўл уринимиз керак.
Ахир фарзандимизга ном кўяётгинимизда етти үйлаб бир кеса-
миз ку.

Халқымыннан тарихидан келиб чиқиб, күча за майдондар иомни
үстүнде кайтадан бош котиралған пайт келди. Шундай номдар
куйилиниң корак-ки, улар тарихий мэйини ифодалаған турени.

Ходила АХРОРОВА.

КОРХОНА раҳбари Марат Шокиров билан рус тилида сұхбатлашишга түғри келди. Чунки у бир оғиз ҳам ўзбекча сўзлашишни ёки ёзишни билмас экан. Буни ўзи тан олди.

— Бизда асосан четдан таклиф килинган етакчи мутахассислар ишлашади,— дейди у.— Малакали ходимлар танқислиги сабабли бу ерда ҳар бир мутахассис тўрт-беш кишининг ишини бажаришга мажбур бўлмокда.

Корхонада иш тўрт смена ўрнига икки сменада ташкил этилаётир. Бу — ўша биз айтган, яъни четдан жалб қилинган мутахассисларнинг барчаси ўн иккун тўрт соатлаб ишлайди, деган гапдир. Шундай экан, мен уларнинг аҳволини кўра-била туриб «ўзбек тилини ўрганмасанг бўлмайди», деб қандай талаб қўя оламан? Агар шундай десам, уларнинг аксарияти эртагаёқ кетиб қолади. Уларнинг кўпчилигини «отанг яхши-онанг яхши» кабилида иш тутиб, зўрға кўндириб турибман. Ундан кейин бизнинг тармоқда хужжатлар тайёрлашни, расмий иш юритишни ўзбек тилида йўлга кўйишнинг сира иложи йўқ. Чунки биз бошка республикалар билан мунтазам алокадамиз. Хужжатлар русча бўлмаса чалкашликлар юзага келиши мумкин. Агар эътибор килган бўлсангиз, корхона бинолари ва иншоотларининг деразалари ойна ўрнига тунука ва фанер билан қопланган. Катта даромадли корхонанинг оддийгина ойна топишга курби етмай турибди. Шундай мураккаб пайтда тил масаласига ўхшаш кичик муаммоларнинг кун тартибига кўйилиши унча максадга мувофик бўлмаса керак.

Хуллас, корхона раҳбарининг давлат тили ҳакида-
ги конунга муносабати шундай. Бир карашда унинг
гапларида жон бордай, эътиrozлари чукур асосга
эгадай кўринади. Лекин масалага бундай ён-
дашиладиган бўлса, тилимиз мавкеини кўтариш
йўлидаги харакатларимизни бутунлай тўхтатиб
кўйишимизга тўғри келади. Ахир қайси соҳа киши-
лари ҳозир дориломон яшаб, меҳнат қилишаяпти?
Кимда муаммо йўк? Колаверса, кўшни республика-
ларга жўнатиладиган расмий хужжатларда, улар
 билан турли алоқалар ўрнатишда ҳам ўзбек тили-
дан фойдаланиш катъий талаб қилинаётгани йўк-ку.
 Конунда республикамиз ҳудудида яшовчи барча
миллатларнинг тиллари эркин тараккий қилиши
учун зарур шароит яратилиши, ўзбек тилининг ало-
қа воситаси сифатида муомалага кириши улар
хукукларини асло камситмаслиги кафолатланганку.
Лекин ўша республикамиздан четга юбориладиган
хужжатда айтиладиган гапларнинг бир пайтнинг
ўзида ўзбек тилида ҳам кайд қилиниши биз учун
жуда муҳим. Аввало бу ўша хужжатнинг Ўзбекистондан
эканлигига далолат берса, иккинчидан тили-
мизда расмий иш юритиш услубининг шаклланиши-
га, тараккий қилинига ёрдам беради. Албатта, буни
йўлга кўйиш фактиниа корхона раҳбарларигагина
боглик эмас. Мухими уларнинг бу масалага муносаба-
тидир. Тилни билмасликни, тил масаласи билан бо-
глик муаммоларни тушуниш мумкин. Лекин тилни
урганишини истамасликни, мавжуд муаммоларнинг
келиб чикишини ҳам тил масаласи билан боглашни,
конунни амалда ҳаётга татбик этмаслик учун минг
хил важ кўрсатишни тушуниб бўлмайди.

Корхонада малакали мутахассислар етишмайди. Бу муаммо тил ҳакидаги коунун қабул килингандан кейин пайдо бўлиб колдими? Унинг мавжудлиги корхона энди ишга тушган пайтларда ҳам маълум эди. Мажаллий аҳоли вакилларидан мутахассислар тайёрлашга эса вактида жиддий эътибор берилмади. Бунга ҳозир ҳам панжа орасидан караб қелинимокда. Ўз ходимлари учун чет эл валютасида истеъмол буюмлари сотиб олаётган, иш ҳаки тўлаш микдори бўйича энг олдинги ўринда турган, ҳатто Кримда ўз даволаниш ва дам олиш муассасаларини, ўз кашшофлар оромгоҳларини курдираётган Муборак саноат корхоналарининг туб аҳоли вакилларидан малакали мутахассислар тайёрлашга нахотки қурби, маблаги етмаса? Етади. Факат бунинг учун истак кечак

Муборак корхоналарида ишлаётган мутахассисларнинг меҳнати аҳамиятини пасайтириб кўрсатиш ниятим йўқ. Лекин уларнинг аксарияти учун Муборак фойсат вактича пул ишлаб кетиш, машина сотиб олишнинг куладай маибази бўлиб колаётганлигидан кўз юмишга ҳаккимиз йўқ. Четдан жадобилингиздан малакали мутахассислар гурас-гурас бўлиб келиб-кетаверади. Муборак ва муборакликлар эса экологик ҳалокат ёқасига келиб колган табиатлари, ишдий чиккин ср-сувлари билан ёнисига сирик касалига чалингача хеч нарсага эга бўлмай колаверидилар. Мутахассисларнинг гувохлик беринилари, казиб олиш хозирги суръатларда давом этгани тақдирда Муборак ср ости табиий бойниклари ўтиз йилдаған сўнг туғар экан. Шу кунгачи пайдон

худудининг чеккарок қишлоқлари у ёкда турсин, ҳатто шаҳар атрофидаги қишлоқлар ҳам газлаштирилмаган. Демак, ўттиз йилдан сўнг бу ерларда соғ муборакликлардан бошқа ҳеч ким қолмас экан. Заҳарланиш ҳозирги аҳволича давом этаверса, у пайтда муборакликларни ўз ерларида колдиришнинг ўзи ҳам катта жиноят бўлиб чиқади.

Миллий кадрлар масаласида берган саволимизга директор қуйидагича жавоб қилди:

— Аввало, улар масъулиятдан кочишади. Ундан кейин маҳаллий аҳоли орасидан етишиб чиқкан мутахассисларнинг билим савияси, кўниумаси жуда паст даражада. Тошкент политехника олийгоҳини тугаллаган кўплаб мухандисларимиз оддий ишчи лавозимларида хизмат қилишмокда. Смена мастер-лиги вазифасида ишлаш учун ҳам оддий синовлардан ўтишолмаяпти. Колаверса, уларга бунинг кераги ҳам йўқ. Оддий ишчи бўлиш жуда қулай. 700 сўм ойлик деб катта масъулиятни зиммага олиш, ҳатто тунларни бедор ўтказиш, арзимаган хатолик учун ҳам жавоб бериш кимга ёқарди. Шунинг учун олий маълумотли мутахассис оддий ишчи бўлиб жойлашади-да, тинчгина қовун-тарвузини экиб юраверади. Ёилига 20 минг сўм даромад килиши мумкин.

Мутахассислар савияси баланд эмаслиги сир эмас. Ўз ишини пухта билганлари хам фикрини ўзбек тилини тушунмайдиган раҳбарга етказолмай синовдан ўтолмаган бўлиши мумкин. Ковун-тарвуз масаласига келсак, ундан Муборакдек чўл жойда, сув тақчиллигига йилига 20 минг сўм даромад қилиш мумкинлигига унча кўзим етмайди. Муборакнинг қашшоқ бозори, бозор қилиш учун Косонга катнаб юрган муборакликлар бунга гувоҳ.

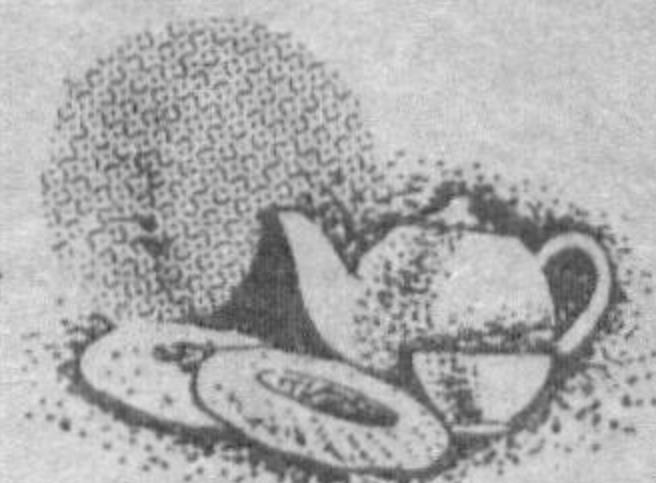
М. Шокиров биздан олдинрок ҳам Муборак район-
лааро прокуратурасининг прокурори А. Ашурев
корхонада давлат тили масаласи юзасидан текши-
риш ўтказганлигини бир оз норози бўлиб гапирди.
Текшириш якунида унга тил ҳакидаги қонунга тў-
лик амал килинмаётганлиги, кўп ҳолларда бу қонун
кўпол равишда бузилаётганлиги таъкидланиб, улар-
ни бартараф этиш юзасидан кўрсатма берилган.
Шундан кейин бу борада килинган иш бўлимлар
эшигидаги ёзувларга уларнинг ўзбекча таржимасини
кўшиб кўйишдан иборат бўлди холос. Ўзбек тилини
ихтиёрий ўрганиш бўйича махсус курслар ташкил
этилмади. Зарур адабиётлар олинмади.

— Биз дастлаб ўзбек тилини ўрганиш учун маҳсус курс ташкил қилган эдик,— дейди М. Шокиров,— лекин бу кутилган натижани бермади. Муборак шаҳри ўрта мактабларидан дарс ўтиш учун таклиф килинган ўқитувчилар корхона ҳавосига дош беролмай қасалланиб колишиди. Агар бизда машғулот ўтказишга иштиёқманд муаллим топилса, биз унга, албатта, истаганча иш ҳаки тўлашимиз мумкин. Менинг ўзим жон-жон деб ўрганараб эдим. Лекин шундай талабгор йўқ. Умуман тил масаласи атрофидаги ҳар хил шов-шув, мишишлар иши мизга халақит килаяпти. Бир неча киши машғулотлар рус тилида олиб бориладиган ўрта мактаблар ёпилармиш, деган мишишни эшитиб ишдан бўшатишни сўраб ариза билан олдимга келди. Улар болаларининг каерда ўқишидан жиддий ташвишга тушиб қолишиган. Миниминлар асоссиз экандигига зўрга ишонтирудим.

Албатта, директор тушиб колган мураккаб вазиятни тушуниш керак. Лекин турли-туман мишишлар, хар хил жўнгилсиз иеволар айнан ўзаро мулокот кам бўлган, бир-бирини тушуниш сари харакат бўлмаган жойда авжига минади. Унинг олдини олишга факат ошкора ва самимий мулокот, муаммоларни бирғаликда ҳал этишга киришиш оркали эришиш мумкин. Бунинг калити эса тил. Унинг бекиёс ўрни етарлича баҳоланмас экан, корхонада соғлом мухит яратилиши ҳакида гап ҳам бўлиши мумкин эмас. Хизматдошлар, раҳбарлар ва ишчилар бир-бирларини тушунишлари зарур. Маҳаллий миллат вакилларидан иборат муҳахасислар ўз ихтиоссликларини яхши билишмас экан, демак улар учун ҳам маҳсус ўкувлар, семинар-кенгашлар, керак бўлса рус тили бўйича ҳам машгулотлар ўtkазилсин. Харакат ҳар иккى томонлами бўлиши шарт. Мубораклик ўқитувчиликлариниң корхона худудида касалланиб колишганинг эса ишониш кийин. Муборак шаҳрининг ўзида ҳам Кавказ ҳавоси кезиб юргани йўқ-ку! Шаҳар корхонадан нари борса ўн иккى километр узокликда жойланган. Унинг ҳавосини заҳарлаётган бошқа корхоналар ҳам оз эмас. Ҳуллас, ишланини истамасин, истаглича сабаб, бахона топишинг мумкин экан. Тил муддомосини тўғри ҳад этиш Муборакдаги барчи саноат корхоналари келажаги билан борлик бўлган мухим ва долзарб масади экандигини ҳир бир бўринчаги раҳбар үнутмисданги шарт.

Онинг томони

ОЛИМ ТОННЕР

Гавхар опани тинч, осуда хонадонида учратдим. Ҳар доим бир гапириб, ўн кулиб, ҳазил-мутойиба килиб турадиган опахон бу сафар негадир ўйган, бироз асабий эди. Суяңган тоғи, жигар банди Тамарахонимдан айрилганига йўйидим унинг бу ҳолатини.

— Бир нарса мени қаттиқ ўйлатаяпти, — дейди Гавхар опа чукур тин олиб, — қаердадир миллатларо низо чикаяпти. Қаердадир яна бир нарса... Биз-ку ёшимизни яшаб, ошилизни ошадик. Лекин фарзандлару набиралиримиз, эвараларимизнинг хаёти қандай бўлади?

Илгарилари одамлар ўртасида меҳру оқибат, одамгарчилик кучли эди. Масалан, отами ни нефтичилар кўзғолонига қўшилдинг, деб

га жўнаган, бир қарасанг Фарход ГЭСига, Чоржўй — Кўнғирот темир ўюли қурилишига, Каттакўрон сув омборига, санъат кўринги-ю фестиваларга кетган бўларди. Ҳуллас, Ҳубек Ҷавлат филармониясининг ашула ва раке ансамбли билан бормаган бирон қишлоғи, шахари ё овули колмаган унинг.

Бахтимга тўрмуш ўртогим Ғулом ака Рахимов яхши одам эдилар, — эслайди опа. — Онам ҳам ёрдам бериб турардилар. Улуғ Ватан уруши бошланганда Ғулом ака биринчилар қаторида жангга кетдилар.

Кейин Гавхар опа ҳам янги ансамбль тушиб, олис йўлга отланди. Фарзандларимиз, ака-укалару оталаримиз урушда кон кечиб юришапти, ақалли санъатимиз билан уларга мадад, берайлик, деб аҳд килган эди у.

1942 йилнинг кузидан 1945 йилнинг 29

Гуломжон Раҳимов билан Гавхар опа қўша кариб, кирк йил бирга яшашди. Ӯғил-қизли бўлишди, набиралар кўришди. Фарзандлари Марат Раҳимов хозир Осиё-Африка бирдамлиги кўмитасида масъул котиб, кизлари Неля Раҳимова эса Ҳиндистондаги Совет элчихонасида ишлайди.

Гавхархоним бир умр ижро этган ва ёшларга ўргатган ўзбекча, тожикча, кирғизча, озарбайжонча, арманча, грузинча ракслари орасида хоразмча ўйинларни, хоразм санъатини, алоҳида қадрлайди. Бунинг сабабини сўрадим.

— Хоразм санъати ўзбек санъати ичида тенги йўқ, киёси йўқ санъатидир, — дейди Гавхар опа, — айтайлик Фарғона, Андижон ё Тошкент ҳалқлари ракслари услуги, жозибаси жихатидан бир-бирига ўхшаб кетади. Хоразм ракслари эса ўзига хос, ўтлик ракслар. Одамнинг вужудини кўзғайди, ларзага солади.

Шунинг учун ҳам 1957 йили январида «Хоразмга бориб, ёшлар ансамбли тузинг, олтинчи жаҳон ёшлари фестивалига тайёрланг» дейишганда Гавхар опа бажонидил жўнаб кетди. Кишлокма-кишлок юриб, талантларни излади. Ўшанда хушвот хонанда Эрқиной Бекжонова унга яқиндан ёрдам берди. Тўрт ой кеча-кундуз ишлаб, 25 йигит-кизни тайёрлаб, аввал районда, кейин вилоятда, республикада концертлар кўйиб, ғолиб бўлишди. Фестивалда эса «Баҳор» ҳалқ ракс ансамблидан кейин иккинчи ўринни олишди ва олтин, кумуш медалларга сазовор бўлишди. Кейин Гавхар опа Самарканда, Фарғонада, Тошкентда ҳам турли ансамблар тузди.

Нихоят 1968 йили «Лазги» туғилди. Эҳ, ўшанда унинг бутун юрагини бериб ишлаганлари, ҳакиқий истеъоддларни излаб, Хоразмни «илма-тешик қилиб» юборгандар, кийим-кечаклар тикитириш учун бир пиёла чойни тинч ичмаганлари... Ҳуллас, у «Лазги» гулдастаси орқали Хоразм ҳалқининг қалбини, тарихини ифодалашга ҳаракат қилди.

Эътибор берганмисиз, — дейди Гавхар опа, хоразмча раксларда зарблар асосий ҳаракатни белгилайди, жўшкинлик багишлиди. «Лазги» раксини олинг. Амударёнинг кумуш тўлқинлари, кип-қизил лоланинг гулкосалари, тустовук патидаги ранг-баранглик, чавандозлар аргумокларининг дукурни акс этган бу раксда. Олма ота, Кўкчатов, Тунис, Марокаш, Бельгия... «Лазги»ни олиб борганд манзилларимни мен сизга узок санашиб мумкин. Ҳамма ерда тушуниб, олкишлаб кутиб олишди. 14 йил «Лазги»га раҳбарлик килдим. Лекин кунларнинг бирида катталардан бирига ҳак гапни қайтарганим учун, ха, худди шу «гуноҳим» учун «Лазги»ни мендан олиб кўйиншди... «Лазги» ўсиш-улғайишдан тўхтади.

Бир умр иссик уйи, ўлан тўшагидан, оила, бола-чака шодлигидан кечиб килинган хизмати учун «қўрсатилган меҳр-оқибат» эди бу. Барibir, ҳалқ уни севади, республикамизнинг ҳамма бурчагида шогирдлари, мухлислари бор. Гавхар опа, деса, бас, ҳамма танийди, тан олади.

Бугунги кунда кутлуг 80 баҳорни қаршилаган Гавхар Раҳимова ҳамон тиним билмай ҳалқка хизмат килаётди. Ўша фронтга бирга борган сафдошларини қайта тўплаб, жамоатчилик асосида «Зебунисо» номли ансамбль тузган ва улар жуда кўп вакт Ўзбекистон бўйлаб сафарда бўладилар.

— Битта орзуим бор, — дейди Гавхар опа, — у ҳам бўлса Лизахоним билан бирга Тамара опам ўз-қўллари билан яратиб кетган ўймузейни «Тамарахоним устаҳонаси»га айлантиришдир. Токи, ўшлар, санъатсевар қишинлар бу ерга келиб, Тамарахонимнинг ўзига хос услуги, санъати билан, у қолдирган бой маданий мерос билан яқиндан таниша олсинлар, у ҳакидаги фильмларни томоша килиб, санъати ҳакида қизғин сухбат — баҳс килсинлар. Зора шу ўйл билан Тамарахоним санъати авлоддан-авлодга етиб борса, яна янги Тамарахонимлар камол топса,

Илойим, ҳамманинг ҳам мана шундай куйунчак жигари бўлсин.

Санъат МАҲМУДОВА.

УНВОНИМ-ГАВХАР ОПА

1905 йили Боку шаҳридан Ўрта Осиёга бадарға килишганида минг шукрлар бўлсин-ки, Марғилонга келиб тушган эканимиз. Ана ўшанда барака топкур марғилонликлар «сенлар келгиндисан, миллатинг бошқа» деб айтишни хаёлларига ҳам келтиришмай, бизга бошпана, нон-насиба беришган. Кейин дадам ўй курмоқчи бўлганларида ер бериб, махалладагилар кўплашиб, ҳашар уюстиришган. Тамара опам ҳам, мен ҳам Марғилонда туғилганимиз. Менинг исмимни Тўлавой ота деган қўшнимиз кўйган экан, Гавхар бўлсин деб. 1921 йили дадам вафот этиб, онам касалхонага тушган пайтларида ҳам биз етимлардан ўшалар хабар олишган.

Кейин онам шифо топиб, «Кўшчи уюшмаси»га аъзо бўлганларида Йўлдош ота Охунбобоев бизларни мактаб-интернатга жойлаштиришга ёрдам берганлар. Ва биз бу ерда ўқиб-ўрганиб, ҳаваскорлик тўгараги раҳбари Уста Олим Комилов кўлида тарбиялашиб, санъат ўйлига кириб кетдик...

Гавхар опа санъат ўйлини бир сўз билан таърифлди-ю лекин, ўзи ҳам энтиқиб кетди. Ҳа, бу ҳаяжондан санъат ўйлининг накадар узок ва кийин эканини, фидонийлик кунтчилик, машаккатлар эвазиганина бу ўйлининг охирига етмоқ мумкинлигини Гавхар опанинг хаётидан ҳам билса бўлади.

Унинг ўйида жудаям суратлар кўп. Катта хона деворидаги суратларнинг ўзи бир катта китоб бўлади. Санъат ҳакидаги китоб!

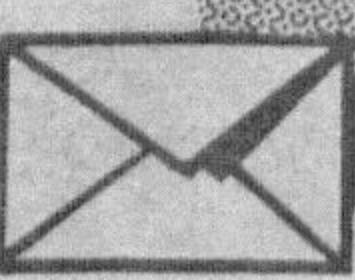
Таникли, эхтиросли, шўх раккоса бўлган, кейин ўз санъатини, маҳоратини ёшларга ўргатиш максадида ўнлаб ансамблар тузган, уларга раҳбарлик килган Гавхар Раҳимованинг кўп умри ўйда, сафарда ўтди. Бир карасанг, катта Фарғона канали қурилиши-

апрелигача улар бир неча бор узок жанг майдонларига бориб, 1200 тадан ортиқ концерт кўйишиди. Совуқда, гоҳ оч-нахор колиб, нихоятда кийин шароитларда, қўшик-қўй навосига бомбалар портлаши «жўр» бўлиб турган дақикаларда улар жанговор қўшик-ракслари билан йигитларни ғалабага руҳлантиридилар.

Ўша пайтдаги хатлардан биттасини ўқиб берайми? — Гавхар опанинг чехраси ўришиб, сарғайган хатлардан бирини ўқишига киришади: «Ўртоқ Раҳимова! Бизнинг арзимас совғамизни — ушбу альбомни қабул килгайсиз. Бу альбом хотирадан ўчмас учрашувларимизни эслатиб турсин. Ўз уйнингизга — Ўзбекистонингизга етиб олгач, жангчиларнинг кардошларча саломини ўз ҳалқингизга етказинг. Шуни айтинг-ки, биз ҳалқингиз олдида ўз зиммамизга олган мажбуриятларимизни бажаришга киришдик. Ўзбекистон учун очилган ҳисоб бўйича фашистларни кириш бошланиб кетди... Ҳаракатдаги армия (Шимолий Фарбий фронт) полковниги Токарев»

1965 йили Гавхар Артёмовна Раҳимова республика меҳнаткашларига ҳамда Совет Армияси жангчиларига хизмат кўрсатишдаги фаол инициатори ва ижрошлик маҳорати учун Ўзбекистон ҳалқ артисти унвонига сазовор бўлди. Ўша фронт ансамблининг Тамарахоним, Лиза Петросова, Роза Багланова, Мехри Абдуллаева, Ӯғилжон Машарипова, Раима Ҳакимова, Коммуна Исмоилова каби бошқа иштирокчилари ҳам унвон ва ёрликлар билан тақдирландилар.

Улуғ Ватан урушидан подполковник ҳарбий унвони билан кайтган турмуш ўртоги

БИЗДАН СУРАБСИЗ

ИШОНЧ

Мактабдан сўнг олийгоҳларга киролмаганлар тайёрлов бўлимларига қабул қилинадими ёки меҳнат стажи керакми? Умуман тайёрлов бўлимларига қабул қилиш ҳақида маълумот берсангиз?

С. Абдуллаева, Хоразм вилояти.

Саволга Олий ўқув юртлари бош бошқармаси бошлиғи С. Гуломиддинов жавоб беради:

Ўзбекистон Республикаси олий ўқув юртлари қошидаги тайёрлов бўлимларига қабул қилиш намунавий қоидаларининг 1-бандига мувофиқ тайёрлов бўлимларига ўрта маълумотга эга бўлган қуйидаги шахслар қабул қилинади:

а) корхоналар, ташкилотлар ва муассасалардан йўлланмаси бўлган, халқ хўжалигининг турли соҳаларида амалий меҳнат стажи 2 йилдан кам бўлмаган ишчилар ва колхозчилар, шунингдек заҳирага юборилган ҳарбий хизматчилар;

б) мутахассисларни мақсадли тайёрлаш учун шартномалар асосида корхоналар, ташкилотлар ва ҳоказолар томонидан ўқишига юборилган ишчилар, колхозчилар ҳамда бошқа ходимлар, меҳнат стажидан қатъий назар.

Меҳнат таътилида бўлган ишчи ёки хизматчига меҳнат таътилида бўлган кунлари учун компенсация тўланадими? Мавсумий иш даврида иш ҳақи олмайдиган шахсларга компенсация бериладими? Иш миқдорининг кўпайиши муносабати билан икки вазифани қўшиб олиб боргани учун мутахассис кадрларга қўшимча ҳақ белгиланадими?

С. Кубаев, Сирдарё вилояти.

Саволларга Ўзбекистон Республикаси меҳнат ва социал масалалар бўйича Давлат қўмитаси раисининг муовини Р. А. Норбоев жавоб беради:

СССР Молия Вазирлиги ва СССР Меҳнат ва социал масалалар бўйича Давлат қўмитасининг 1991 йил 21. марта даги № 385-АН 10В «Чакана нархларнинг ошиши муносабати билан қўшимча компенсация тўлаш тартиби» тўғрисидаги кўрсатмаларига мувофиқ, корхона штатида турган ҳар бир хизматчига компенсациялар тўланиши керак. Маълум сабабларга кўра вақтинча иш жойларида бўлмаган хизматчиларга компенсация тўловлари иш ҳақи сақланган ҳолда берилади. Бу гурӯхга меҳнат таътилида юрганлар, вақтинча меҳнатга яроқсиз бўлганлар, командировка дагилар, ҳарбий комиссариатга чиқартирилганлар киради.

Жамоа ва давлат хўжаликларида компенсация тариф ставкаларига киритилган. Мавсумий иш даврида иш ҳақи олмайдиган колхозчиларга, давлат хўжалигидаги ишчиларга компенсация тўлови алоҳида тўланмайди.

СССР Давлат агросаноати, СССР Меҳнат ва социал масалалар Давлат қўмитаси билан келишилган ҳолда 1980 йил 30 июнда тасдиқлаган № 15 241 П—7 «Давлат ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналарининг раҳбар ходимларига, мутахассисларига ва хизматчиларига иш ҳақи тўлаш» Намунали низомига кўра, давлат хўжалиги директорига касаба уюшмаси қўмитаси билан биргаликда хизмат кўрсатиш зonasи кенгайиши ёки баҷарилаётган иш миқдорининг кўпайиши билан икки вазифани қўшиб олиб боргани учун мутахассис кадрларга 50 фоизгача қўшимча ҳақ белгилаш ҳуқуқи берилган.

Кишлоқ хўжалигига ядохимикатлар билан ишловчи шахсларга қўшимча ҳақ тўланадими?

*А. Бойқулов,
Сирдарё вилояти*

Саволга Сирдарё вилояти агросаноат уюшмаси раиси вазифасини бажарувчи Г. Абдурахимов жавоб беради:

СССР давлат агросаноат уюшмаси комитетининг 12 февраль 1987 йилдаги № 113 сонли буйруғи, ВЦСПСнинг 26 январь 1987 йилдаги № 12 сонли қарорига асосан, қишлоқ хўжалигига заарли ва заҳарли ядохимикатлар билан ишлайдиган мутахассисларни ойлик лавозим маошлари 10% гача ошириб белгиланиши мумкин.

Қирқ беш йил ўқитувчилик қилдим. 1968 йилдан бўён пенсиядаман. 1983 йилда давлат томонидан квартира ажратилди. Айтингчи, Президентимиз фармонига мувофиқ квартира, электр қуввати ҳамда телефон ҳақидан озод қилинамни? Уй менга шахсий мулк қилиб бериладими?

С. Гаффоров, Қашқадарё вилояти.

Саволга Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазири муовини М. Султонов жавоб беради:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1990 йил 13 ноябрдаги Фармони билан кўзда туттган имтиёзларга Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги билан биргаликда 1990 йил 27 декабрда ишлаб чиқкан имтиёзлар бериш тартибига асосан нафақачи ўқитувчиларга педагогик фаолияти 10 йилдан кам бўлмаган тақдирда уй ҳақи ва коммунал хизмати тўловларини тўлашдаги имтиёзлар тааллуқли бўлади.

Бундан ташқари яшаб турган давлат ва корхоналарнинг квартира ва уй-жойлари нафақачи ўқитувчиларга беминнат шахсий мулк қилиб берилади.

Уй-жойларни шахсий мулк қилиб олиш масаласи бўйича яшаёт жойингиздаги уй-жойлар хизмати муассасига мурожаат этишингиз керак.

100 сўмгача компенсация тўлаш ҳақидаги қарор колхозчиларга ҳам тааллуқлими? Район агросаноат уюшмаси ходимлари колхоз штатларига алоқадорми?

*А. Рўзиев,
Қашқадарё вилояти.*

Саволга Ўзбекистон Республикаси қишлоқ хўжалиги вазири муовини Х. Мухитдинов жавоб беради:

Республика Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси халқ истеъмоли, озиқ-овқат моллари ва хизмат кўрсатиш нархларининг кескин ошганлиги муносабати билан, аҳолининг социал жиҳатдан ҳимоялаш мақсадида ўзининг 1991 йил 6 августдаги № 214 сонли қарори билан мулк шаклларидан қатъий назар ишчи ва хизматчиларга ҳар ойлик тонон тўловларининг энг кам миқдорини ўз маблағлари ҳисобидан 1991 йил 1 августидан бошлаб 100 сўмгача ошириш ҳақидаги таклифни қабул қилди.

Район агросаноат уюшмаси ходимлари колхоз ва совхозлар штатларига даҳлсиздирлар, улар ойлик лавозим маошларини қўйи ташкилотлар ажратган маблаглардан оладилар.

Мактаб ўқувчилари хорижга боришилари жумкини? Мумкин бўлса, йўл харажатлари қандай бўлади?

*М. Шаҳобов,
Самарқанд вилояти.*

Саволга Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг халқаро ишлар бўлими мудири З. ҚОДИРОВ жавоб беради:

Мумкин, 16 ёшгача бўлған ўқувчилар каталар ҳамроҳлигига, 16 ёшга тўлған ва ундан катта ўқувчилар эса мустақил равишда хорижга боришилари мумкин. Улар чет әлга бориш ва қайтиб келишга темир йўл, ҳаво ва бошқа транспорт воситаларидан фойдаланганлиги учун белгиланган тариф ва қоидаларга биноан йўл ҳақи тўлайдилар.

Mаълумки, ўзбек халқининг шононди тарихида киши калбина фахри ифтихорларга тўлдирувчи ва айни бир замонда аламу андухларга солувчи талай ёркни саҳифалар бор. Ўзларининг мислисиз жасоратлари ила тарихнинг заррини саҳифаларидан жой олган бундай ҳалқларвар инсонлар ичидан ёзувчиларни, олимлар, файласуфлар, меъмор-мұхандислар, истебъодли мусавири ва саркарлардан уратмади.

Хусусан, ўрга Осиёга халқларининг Чингизхон бошчилигидаги мұгуллар босқынлигига кариши турган, бундан кийиб салқам саккоз юз иллар мұқаддам олиб борган тарихий курашига етакчилар киғалтади.

Мамлакат пойтахти ўрганч мұгуллар томонидан ишғол этилган, душман Гурганждан (Кўхна Урганч) кочган Туркон хотунни Мозондордан кўлға олган ва Чингизхон карорхогига иборатланган. Хоразмшоҳ хонадононга мансуб эрлар каттап олди, аёллари Чингизхоннинг яқинларига хотинника берилган.

Мамлакат пойтахти ўрганч мұгуллар томонидан ишғол этилган, душман Гурганждан (Кўхна Урганч) кочган Туркон хотунни Мозондордан кўлға олган ва Чингизхон карорхогига иборатланган. Хоразмшоҳ хонадононга мансуб эрлар каттап олди, аёллари Чингизхоннинг яқинларига хотинника берилган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

— Бирордар! Азиз ватандышларим! Бугунги кунда бізларга Ватан, мазлум жағоқаш халқ умид ва нах贯穿 кўзларини тикиб турибди. Ишооллох, зафар күнбизимиз ёруғ бўлғай, гайрат камари мизни белимизга маҳкам bogлагan holda kosaosiga turiqasiga qurilgan. Фуқоролига тинчлик, фараонлик истовчи ажойиб фазилини оташнағас инсон, чин маънодаги буюқ саркарда бўлган.

— 1220 йил ёз охирларида мұғул кўшинларининг ўрга Осиёга узил-кесли хужуми бўшланди. Хоразмшоҳ Аловиддин Мұхаммад II кеч кандай жийдий каршилик кўрса олади, аксинча мамлакатни ўз-холга ташлаб, кочнинг шайланди. Чингизхон кўшинларни химоянгиз колган хоразмшоҳлар кўп остидаги улкан ерларга бало-казодек ёпирилиб кирдилар. Богу бўстонлар ёв отларининг туёқларни остида тоғтади; кўп куни ва заковати билан бўнед ётилган маданият обидлари вайрон этилди, кул тепаларга айтларидан, ахоли эса кириб ташланди, кул этилбай хайдаб кетиди. Буйдай вахшийларни ўз кўзи билан кўрган Жалолиддин Мангуберди ўрта бўйли, ободон тиккаси курнага, ўлим чангалидан аране кутилган, ярадор Шики Ху-

тарининг олдинги кўрикчи отрядлари устидан козонилган галабанинг ташкилотчиси хам Жалолиддин бўлган. Жалолиддиннинг бу иккичи галабаси унинг шуҳратини олис ўзкаларга ёйди, харбий истебъодин намоён килди.

Мамлакат пойтахти ўрганч мұгуллар томонидан ишғол этилган, душман Гурганждан (Кўхна Урганч) кочган Туркон хотунни Мозондордан кўлға олган ва Чингизхон карорхогига иборатланган. Хоразмшоҳ хонадононга мансуб эрлар каттап олди, аёллари Чингизхоннинг яқинларига хотинника берилган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

— Бирордар! Азиз ватандышларим! Бугунги кунда бізларга Ватан, мазлум жағоқаш халқ умид ва нах贯穿 кўзларини тикиб турибди. Ишооллох, зафар күнбизимиз ёруғ бўлғай, гайрат камари мизни белимизга маҳкам boglagan holda kosaosiga turiqasiga qurilgan. Фуқоролига тинчлик, фараонлик истовчи ажойиб фазилини оташнағас инсон, чин маънодаги буюқ саркарда бўлган.

— 1220 йил ёз охирларида мұғул кўшинларининг ўрга Осиёга узил-кесли хужуми бўшланди. Хоразмшоҳ Аловиддин Мұхаммад II кеч кандай жийдий каршилик кўрса олади, аксинча мамлакатни ўз-холга ташлаб, кочнинг шайланди. Чингизхон кўшинларни химоянгиз колган хоразмшоҳлар кўп остидаги улкан ерларга бало-казодек ёпирилиб кирдилар. Богу бўстонлар ёв отларининг туёқларни остида тоғтади; кўп куни ва заковати билан бўнед ётилган маданият обидлари вайрон этилди, кул тепаларга айтларидан, ахоли эса кириб ташланди, кул этилбай хайдаб кетиди. Буйдай вахшийларни ўз кўзи билан кўрган Жалолиддин Мангуберди ўрта бўйли, ободон тиккаси курнага, ўлим чангалидан аране кутилган, ярадор Шики Ху-

тарининг олдинги кўрикчи отрядлари устидан козонилган галабанинг ташкилотчиси хам Жалолиддин бўлган.

Султон Жалолиддин ўз беражак ва зиятини яна бор чукур мушоҳада кишиб, кўшинларининг олдинги кисмларини эччилик билан кайта тузи. У жанговар саф олдига кўнимча сарадаиган йигитлардан юзликларни, улар ёнига эса узун сонли оғир ойболталар билан куролланган пахлавонларни жойлаштириди. Жалолиддин жанг олдидан кўшинларига карата хитоб килди:

— Бирордар! Азиз ватандышларим! Бугунги кунда бізларга Ватан, мазлум жағоқаш халқ умид ва нах贯穿 кўзларини тикиб турибди. Ишооллох, зафар күнбизимиз ёруғ бўлғай, гайрат камари мизни белимизга маҳкам boglagan holda kosaosiga turiqasiga qurilgan. Фуқоролига тинчлик, фараонлик истовчи ажойиб фазилини оташнағас инсон, чин маънодаги буюқ саркарда бўлган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

— Бирордар! Азиз ватандышларим!

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг номини хам саклаш факат Жалолиддиннаганина қараб колган.

Инди давлатни хам, сулоланинг ном

Акс-садо

Қарши вино-консерва заводи ташкил этилган 1989 йил февраль ойидан бери кадрлар бўлимида катта инспектор бўлиб шилайман. Аввалига кўнига олмадим, чунки асли милиция ходими бўлганинг учун баъзи бирорларга ҳеч ёқмадим. Ҳар хил пичинглар бўлиб турарди. Ташмачиликка муккасидан кетган базъзи кимсалардан эшитардим буни. Олдинига ишини йиғиштироқчи ҳам бўлдим. Лекин, директор Раҳматилло Баҳромов ва бош мухандис Абдузаттар Равшонларнинг завод учун қечакундуз тинмай югуришларини кўриб уларни кўзим қиймади.

АЙНИКСА, бош мухандис эрта тонгда келса ярим тунда кетади, унга дам олиш деган тушунча бегона. Шу иккаласининг ташабуси билан заводда анча ўзгаришлар бўляяпти. Режа ҳам ортиги билан бажарилаяпти. Югуришиб, елишиб Нишон районидан ёрдамчи хўжалик ташкил қилишди. Ишчилар учун саунали ҳамом ҳам куриши. Лекин, айрим бошликларда бўлганидек, уларда ҳам ҳамиша охиривой билан тугайдиган бир камчилик бор эди.

Виждоним қабул қилмади

Масалан, бош ҳисобчи лавозимида ишлаётган Йўлдош Пардаев шундай йўл билан келиб қолганлардан бири. Бирорнинг орқасидан судралиб келишини ўзларига эп кўрган бўлсалар хуш келибдилар, ҳеч кимнинг қаршилиги ўйқ. Одатда, бир жойдан иккичи бир жойга яшаш учун ёки ишлаш учун боргандан кейин теварак-атрофдагилар билан муомалани ҳам бир оз яхшилаш керак бўлади. Агар бирор рахнамо бўлмаса бегона жойнинг дөворидан ҳам мўралаб карай олмайсиз. У киши эса аллақачон кўл остидагилар ва бошқалар билан гаплашиб бўлди.

Ижтимоий-иктисодий вазият кундан кунга мураккаблашиб бораётган ҳозирги оғир пайтда, меҳнаткашларнинг моддий аҳволини яхшилаш мақсадида президентимиз бир қанча Фармонлар қабул қилди. Бизда 100 сўм компенсация ва 40 сўм овқат учун тўланади, холос. Ишчиларга ҳам алмисоқдан қолган эски таърифлар, яъни кимга 55 тийин, кимга 72 тийин тўланаяпти. Менинг ёшим каттарок бўлгани, аввал ички ишлар бўлнимларида ишлаганлигим сабабли ишчилар келиб бош ҳисобчига шуларни айтинг, деб илтимос қилишади. Бир ёш йигит менга октябрь ойи учун 222 сўм маош чиқиби, бу билан мен қандай кун кўраман деб келди. Ўзимнинг 2-разрядли пайвандловчи ўғлим ҳам 325 сўм маош олибди. Энди шу суммадан 100 сўм компенсация ва 40 сўм овқат пули айриб ташласа, биряга 82 сўм, иккинчисига 185 сўм маош чиқади, холос. Ваҳланки, октябрь ойида ишчилар дам олиш кунлари ҳам ишлашган эди.

2 декабрь куни ишга эрталаб 7 яримларда келдим-да, 29 ноябрь куни директор хонасида ўтказилган мажлис қарорчи ёздим. Шу пайт бухгалтериядан бир-какши келиб, бош ҳисобчи болалар учун тўланадиган кийим пули ведомостининг устига чизиб ташлади, директорга кириб айтсангиз, деб қолди. Мен директорга кириб айтдим, у киши бош ҳисобчини чакиртириди. У одам келмасдан, сен нега менга осиласан деб ҳакоратлаб кетди. Шу ерда анча-мунча сен менга бордик. Шундан сўнг мен ишдан бўшашиб тўғрисида ариза ёздиму чиқиб кетдим.

Қўппинг хакига хиёнат қилинган жойда виждонсизлар борлиги аниқ бўлиб туради. Виждонсизда эса имон

бўлмайди, имонсизда ҳаё бўлмайди, ҳаёсиз вафо килмайди, вафосиз эса мунофик бўлади. Ўша ерда у менга «сендан қўркмайман, қўлингдан келганини қил» деб айтди. Қўркмай тўғри килади, чунки худога минг катла шукрки, мен одам боласиман. Ваҳший ҳайвон эмасман. Лекин мен ундан қўркаман. Чунки, одам қадрини билмаган бекадрдан ҳар нарсани кутиш мумкин. Агар, бу одам одамнинг қадрини билса кечакундуз сув кечиб юрган бечораларнинг ҳақини

тўғри тўламасмиди? Ахир, ҳукумат бер деяпти!

Давлат болаларга ажратадиган пул ҳам эгаларига эплаб берилма-япти. 4 декабрь куни 1973, 1975, 1978 йилларда туғилган уч бола учун 375 сўм кийим пули ва 120 сўм овқат пули олдим. Бирор эси хуши жойида одам айтсинчи, 375 сўмга ҳозир қантай кийим олиш мумкин? Қолаверса, ҳозирги кунда ойлик маошни бермай қўйиши ёки уни чеклаш нима билан тугашини яхши билиши керакку! Кейин одат бўйича сабабини кидирамиз, шу фалокатнинг олдини олиш мумкин эди-ку, деб газеталарни тўлдириб ёзверамиз.

«Ўзбекистон овози» рўзномасининг 3 декабрь сонида Президентимизнинг Ўзбекистон фуқароларига мурожаати эълон қилинди. У ерда, маънавий бойлигимиз имон, инсоф, меҳр-оқибат, андиша, ор-номус, каттага ҳурмат, кичикка иззат, меҳмондўстлик, юрга ва ҳалқа садоқат каби фазилатларни асрар ардоклаш тўғрисида гапирилган. Чунки, муваффақиятимизнинг асоси инсофу имонимизда ахир. Инсофизлигимиз шунчаликки, 1 августдан маошлар 25 фоизга оширилганлигини ҳам билмаймиз. Қарорларни юқори ташкӣлотлар ўз вактида юбормади ҳам дейлик. Ахир, маҳсулот нархини кўтариш тўғрисидаги кўрсатмалар вактида етиб келаяпти-ку! Маҳсулот нархи кўтарилигач, нега энди уни тайёрлайдиган ишчининг маоши оширилмайди? Бунисига-ку чираб турибиз, лекин болаларга бериладиган нафақани вақтида ва тўғри ола олмаганимиздан кейин нима қилайлик. Бунақада бирор кимсада келажакнинг равнақига ва яхши кунларнинг келишига ишонч коладими?

Жойларда ахолини иш билан таъминлаш мақсадида янги цехлар, устахоналар очилмоқда. Бизнинг заводдимиз ҳам аслида шу мақсадда Қарши шаҳри атрофидаги Комсомол қишлоғида курилган. Қишлоқда шу соҳани биладиган мутахассис йўқ бўлиши мумкин, лекин ҳисобчи дегани тўлиб ётибди. Нега энди заводни курган одамлар четга суриб кўйила-ди-да, аллақаердан бир чаласавод келиб, уларнинг нонини тую қиласди? Шунга жавоб тополмай кийнала-ман...

Ориф ШАРИПОВ,
Карши шаҳри

КОНУННИ КИМ БАЖАРАДИ?

Мен ҳафталик газетанинг 33-сонида «Адолат тарозиси» рукни остида берилган Бекмирза Маҳмудовнинг «Низо» сарлавҳали мақоласини синчилаб ўқиб чиқдим. Ўқиб чиқдиму Ойдин Норқувватовнинг ҳақлигига ишонч ҳосил қилдим.

АГАРДА масалага холисона баҳо берилса, ҳар бир инсон ҳам шундай хулбасга келади. Чунки, бизнинг мамлакатимизда конун факат оддий инсонларга чиқарилганга ўхшайди. Раҳбарлар, айниска маҳаллий раҳбарлар эса конунни бемалол четлаб ўтишлари мумкин. Чунки, уларнинг ўз конунлари бор. «Халқимизда «ким табиб — бошидан кечирган табиб», — деган макола бор. Мен ҳам О. Норқувватовга ўхшаб ғайри конуний чиқарилган буйруқни ўзгартиролмай, адолат излаб юрганлардан бириман.

Юқори ташкилотларга арз килиб кўрдим, лекин ҳамиша бу ташкилотлар менинг ноўрин ишдан четлатилганимни тан олишади-ю, бирон бир амалий чора кўрилмайди. 1990 йил 9 июнь куни Жиззах вилояти деҳқончилик саноати уюшмаси кенгашида, Ўзбекистон жиноят кодексининг 37-моддаси 1-бандига асосан мени Октябрь районидаги Охунбоев номли давлат ҳўжалик раҳбарлигидан озод қилишди. Бу иш уюшма раиси Н. Умаров имзоси билан 1990 йил 12 июнь куни 62-Қракамли буйруқ билан расмийлаштирилди. Шу кундан бошлаб ҳўжаликни тафтиш қилиш бошланди. Натижада менинг ғайри-конуний ишдан бўшатилганлигим аниқланди. Аммо шундан сўнг ҳам ҳеч кандай ўзгариш бўлмади.

Мен бир нарсага тушунмайман. Ахир нима учун конун чиқарилади? Бажарилмайдиган конунлар кимга керак? Конун бўйича О. Норқувватов қайта ишга тикланиши керак. Шунда адолат тантана қиласди.

Юсуф ЭРГАШЕВ
Жиззах вилояти
Октябрь районидаги
Охунбоев номли
давлат ҳўжалиги.

ОЛИМА ҚАДР ТОПСИН

«Ишонч» газетасининг 1991 йил 11 ноябрь 32-сонида чоп этилган Санъат Маҳмудовнинг «КАДР» сарлавҳали мақоласи менга каттиқ таъсир қиласди. Бегун олим, истеъодли, жонкуяр раҳбар Маҳфузга опа Сайдалиевнинг бошига тушган қайгу-ташвишлар журналист томонидан ишончли очиб берилган. Олиманнинг матонатига койилман. Маҳфузга опа бугун албатта қадр топиши, ўйлемай-нетмай чиқарилган буйруқлар бекор қилинши керак.

Мумтоз қадриятларни қайта тиклашда, ҳакни карор топдиришда газета ходимларига куч-куват ва омад тилайман.

Уринбой АБДУЛЛАЕВ
Урганч шаҳри.

[Давоми. Боши ўтган сонларда]

СИТОРАГОН (ОЙ, ҚҮЁШ ВА ЮЛДУЗЛАР)

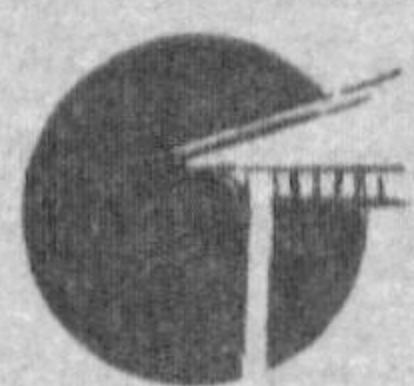
Хазрати Дониёл алайхиссалом айтибодурларким, хар ким тушида юлдузларни кўрса, мартабаси баланд бўлгай. Офтоб-подшолика, Ой-вазирликка далолат бўлгай. Агар тушида Зуҳал юлдузини кўрса, кўрган одамга кўп манфаат етгай. Агар Муштариј юлдузини кўрса, бу одамга порсо ва поктийнат кишилардан манфаат етгай. Агар Миррих юлдузини кўрса, молдор ва яхши хулли хотинлардан хайрманфаат етгай. Агар Аторуд юлдузини кўрса, ҳаким ва хозик одамлар билан ҳамсугуб бўлгай. Агар юлдузлар унга гапирсалар, кадри манзилоти зиёда бўлгай. Агар ёруғ юлдузларнинг бирортаси ерга тушиб нобуд бўлса, ўша жойдаги уламолардан бири вафот килгай. Агар юлдузлар осмонда айланаб турсалар, амалдорларнинг ўртасида фитна кўп бўлгай. Агар юлдузни ушлаб олса ёки уйда юлдузларни кўп кўрса, далил бўлгайки, худо унга кобил фарзанд ато қилгай ва авлоди хам кўп бўлиб, барчаси азиз ва муқаррам бўлгай.

Хикоя килурларким, Бағоди шарифда бир одам тушида бир ёруғ юлдузнинг осмондан ерга тушиб ўйк бўлиб кетганини кўрди. Муаббирлар, бир олим вафот топса керак, дейдилар. Ўша хафта Хазрати Имом Аъзам Раҳматуллоҳ алайхиссалом дунёдан ўтдилар.

ПОЙЧА, (БОЛДИР)

Ибн Сийрийн айтибодурларким, хар ким тушида пойчасини ўйон ва бақувват кўрса, килиб турган ишларидин кўп манфаат топгай. Агар бекувват, заинф кўрса, қилган иши хам заинф бўлгай. Агар пойчасини темирдан бўлғонин кўрса, умри хам, давлати хам ниҳоят даражада зиёда бўлгай. Агар пойчаси синса, килиб турган ишидан ранж кўргай. Садака берсин.

УЙНИНГ УСТУНИ

Ибн Сийрийн ва Кирмойи ҳазратлари айтибодурларким, хар ким тушида уйнинг устунини бақувват кўрса, далил бўлгайки, унга ғойибдан мол етгай. Агар уйнинг устуни шикаст топса ёки йикиласа, унга мусибат етгай. Устун дини ислом белгиси бўлиб, агар устун бақувват бўлса, дини ислом хам қувватли бўлгай.

КИЗИЛ КИЙИМ

Хар ким тушида жома кийса, эркакларга қизил жома яхши бўлмагай, хотинларга зийнат ва хурсандлик насиб этгай.

СУХАН (СЎЗ)

Ибн Сийрийн айтибодурларким, хар ким тушида араб забонида гапирса, улуғлардан иззат кўргай, пайғамбарларимизнинг ҳадиси шарифларидин эшитгай. Агар форсий тилда гапирса, улуғ одамлар билан сухбат килгай ва улардан наф олгай. Агар ибрри забонида гапирса, мерос топгай, яхшилик.

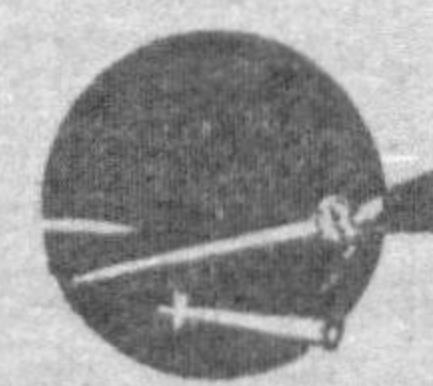
Рұҳий олам

кўргай. Машхур бўлмаган фуқаролар забонида гапирса, андух кўргай.

САР (БОШ)

Хазрати Дониёл алайхиссалом айтибодурларким, ҳар ким тушида бошни кўрса, одамлар ичида энг улуғи бўлгай. Агар бошнинг ярми кесилган

СУРУД (НАЪМА)

Ибн Сийрийн айтибодурларким, ҳар ким тушида сурнай ва карнай наъмларини эшитса ва кўрса, далил бўлгайки, унга мусибат етгай, ботил сўзларни эшитгай. Муаббирлар айтибодурларки, наъмларни эшитмоқ олти

САК (КУЧУК)

Ибн Сийрийн айтибодурларким, ҳар ким тушида кучукни кўрса, душмани заифга далолат килгай. Агар кора кучук бўлса, душмани арабдин бўлгай, ок бўлса душмани ажамдин бўлгай. Агар уни тицлаб олса, душманидин заҳмат кўргай. Агар жомасини йиртиб қўйса, унинг молига нуксон етгай. Агар кучукнинг гўштини еса, душманидин голиб бўлгай. Агар унга нон берса, ризки ва моли зиёда бўлгай.

СИРКА МУРАДБОСИ

Ибн Сийрийн Раҳматуллоҳ алайхиссалом айтибодурларким, ҳар ким тушида сиканжабини еса, Аллоҳ таоло унга моли ҳалол ато килгай. Аччиқ бўлса, ғам-андух кўргай. Агар ширин бўлса, беморликдан шифо топгай.

кўрса, карз бўлса, карзидан узилгай. Фамгин бўлса, хурсандлик топгай. Банди бўлса, озбд бўлгай. Бемор бўлса, шифо топгай. Амалдор тушида бошни кўрса, мартабаси баланд бўлгай. Агар тушида ҷоҳарпо бошларини еса, кўп манфаат ва мол топгай. Агар тушида парранданинг бошини еса, еган бош микдорича подшоҳларнинг молидан ҳисса етгай. Агар қўйнинг калласини еса, умри узун бўлгай, моли ҳалол топгай. Агар сигирнинг калласини еса, молу нетъмати зиёда бўлгай. Агар тушида ўзининг бошини кўрса, мартабаси улуғ бўлгай. Агар бошини икки кўрса, мартабаси улуг бўлгай. Агар бошини яланоч кўрса, амалидин тушиб, фамгин бўлгай. Садака берсин.

СОХИТОН (ТОРОЗУ)

Ибн Сийрийн Раҳматуллоҳ айтибодурларким, агар одам тушида торозу ушласа, ўзи ахли илм бўлса, кози ё амалдор бўлгай. Агар илми бўлмаса, козига муҳтож бўлгай.

СИРКА

Ибн Сийрийн айтибодурларким, ҳар ким тушида сиркани кўрса ёки еса, далил бўлгайки, моли ҳалол келгай ва бобарокотлик бўлгай. Чунончи ҳадиси шарифда келибдурки, «ҲАЙРУЛ-ИДОМ ҲАЛЛУН», яъни яхши нон — бу сирка ейишдир, дебдилар. Баъзилар айтибодурларким, сирка ғам-андух бўлгай.

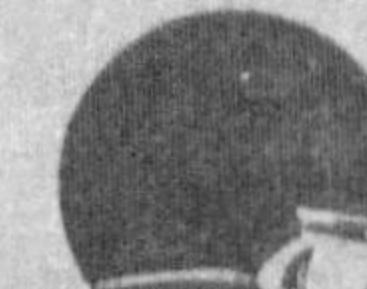
нарсага далолат қилур:

1. Ботил сўзлар.
2. Расволик.
3. Ғам-андух.
4. Жанг-хусумат.
5. Мусибат.
6. Илм-ҳақиқат.

СУРМА

Хар ким тушида бирордан сурмани олса, унинг микдорича мол топгай. Агар сурмани кўрса ва қўзига сурса, иззат ва икроми зиёда бўлгай. Одамларнинг назидида эркак-хотинларга баробар иззатdir.

СУРМАДОН

Хар ким тушида сурмадонни кўрса ёки олса, худон таоло унга яхши, диндор, босалоҳ хотин ато қилгай. Агар сурмадони синса, хотинидан мусибат етгай.

ҚҰЛБОЛА ДОРИ

Ибн Сийрийн айтибодурларким, ҳар ким тушида маъжун еса ва ундан наф олса, ҳайру манфаат бўлгай. Агар зарар кўрса, нуксон аломати бўлгай.

Ибн Сийрийн айтибодурларким, ҳар ким тушида бир ошнасига салом килса, албатта ул ошна ундан хурсандлик топгай. Агар душмани унга салом килса, дўст бўлгай. Агар унга бир бегона салом килса, азобилло таолодин најот топгай. Агар бир ошна унга салом килса, гўзл хотинга мушарраф бўлгай.

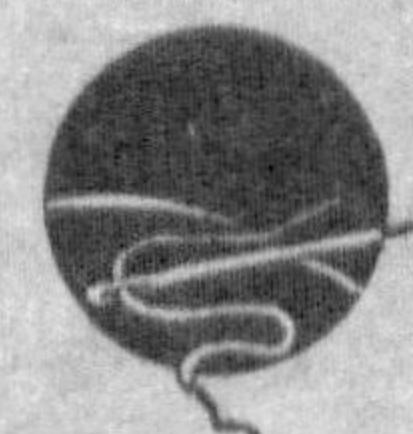
Имом Жаъфар Содик айтибодурларким, тушидаги салом тўрт нарсага далолат қилгай:

1. Оғатлардин омонлик.
2. Хурсандлик.
3. Иқболи давлат.
4. Моли манфаат.

САМОНА (БЕДАНА)

Ибн Сийрийн айтибодурларким, ҳар ким тушида беданани кўрса, ёки тутиб олса ёки унга бедана берса, далил бўлгайки, Аллоҳ таоло унга фарзанд ато қилгай. Агар бедана кўлидан учеб кетса, фарзандига мусибат етгай. Кирмойи Раҳматуллоҳ алайхиссалом айтибодурларким, тушида бедана ҳалол мол ва ризқ бўлгай. Агар гўштини еса, ҳалол ризқ етгай...

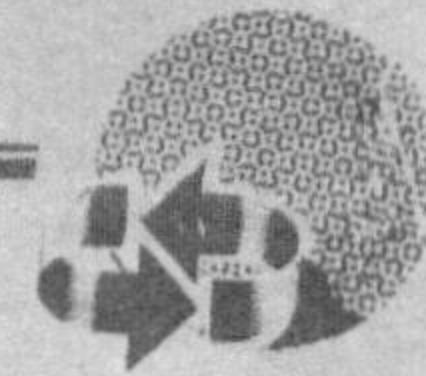
СЎЗАНА (ИГНА)

Ибн Сийрийн айтибодурларким, ҳар ким тушида игна билан бир нарсани тикса, пароканда ишлари жам бўлгай, хожати раво бўлгай. Агар кийим тикса, ахволи яхши ва салоҳ бўлгай. Агар игнаси йўколса, ахволи паришон бўлгай. Агар игнаси кўп бўлса, ахволи кўп яхши бўлгай.

САВСАН (САРВНИНГ БИР ТУРИ)

Ибн Сийрийн айтибодурларким, ҳар ким тушида савсан дарахтни кўрса, гойибдин мол етгай ва фарзанди солигҳ ато қилгай. Агар бевакт кўрса, ғам-андух етгай.

(Давоми бор)

Tошкент шаҳри ўрта мактаблари деярли компьютерлаштирилган бўлиб, эндиликда боғчаларга ҳам бундай қулаг ускуналарни ўрнаши масаласи кўтарилимоқда. Шаҳар мактаблари асосан совет-болгар «Пра-вец-8А» машинаси билан, айрим жойларда эса «Ай-би-эм», «Ямаха» хорижий машйналари билан жихозланган. Халқ таълими вазирлигининг маълумотларига кўра, бундан бўён мактабларга кўпроқ Тошкентдаги «Алгоритм» заводида ишланган компьютерлар кўйилади.

Тўғри, бу машиналар республика мизда ишлаб чиқарилиб, ўзимизни ўзимиз бу хилдаги маҳсулот билан аъминлаётганимиз қуонарли ҳол. Бирок, компьютерлар ишлаб чиқариша ҳали ривожланган давлатлар дараҷасига етганимизча йўқ. Лекин, ҳар бир янгиликнинг ўзига яраша ташвиш ва муаммолари бўлади. Ҳеч кимга сир эмаски, мактабларимиз машғулотларни электрон-хисоблаш машиналари асосида ўтишга мослаб курилмаган. Бунинг устига «Информатика ва хисоблаш техникаси асослари» бўйича малакали мутахассисларга эга бўлмаганимиздан катор қийинчиликларга дуч келишимиз табиий бир ходтир.

Тошкентда шаҳар ўқитувчиларниң малака ошириш илмгоҳида намунали маҳсус курслар ташкил этиш хисобига бу муаммоларни ҳам этишга эришилмоқда. Бирок, масаланинг бошқа томони ҳам бор — компьютерлардан оммавий фойдаланиш ўқитувчиларнинг соғлиғига таъсир қилмайдими? Унинг устига ҳозир турли маҳсус синфлар, гимназиялар каби таълимнинг турли усуслари ташкил этилтики, унда компьютер сабоклари кўйи синфдан бошланмокда.

Бу савол ҳакли равишда айникса ота-оналар ва компьютерга эга бўлган мактаб ва мактабгача таълим муассасалари раҳбарларини ташвишга солмокда. Ҳатто, дисплей олдида ишлаш бола соғлиғига зиён етказиши мумкин деган ҳавотирли фикрлар ҳам пайдо бўлди. Шу муносабат билан биримиз шу соҳа муаллими, биримиз шифокор сифатида баъзи мулоҳазаларимизни «Ишонч» ўқитувчилари билан ўртоқлашмокчимиз.

Аввало компьютерлари хона гигиена нормаларига жавоб берадиган дараҷада бўлмоғи лозим. Бунда билим даргоҳи раҳбарлари хоналарнинг ёруғ, курук, кишида иссик, ёзда салкин, текис бўлиши ҳакида қайфуршилари керак. Электр қуввати алоҳида тўсқичдан истеъмолчилар манбаига уланиши талаб этилади. Синфни, илончи борича, кишига руҳий тетиклик бе-рувчи оқ, осмон ранг, очрок рангларга бўяш лозим. Одатда мактаблар, боғчалар, тўқ рангга бўялади. Дисплей хоналарини тўқ рангга бўяш мутлақо чотўри. Руҳшуносларнинг айтишича: тўқ рангга бўялган хонада асан тез ҷарчаб, таъсимиңг сифати камайр экан. Толикиш, кўзга зўр келиши атрофдаги рангларга ҳам боғлик.

Тошкент шаҳридаги мактабларниң баъзиларида хоналар этишмаслигини важ қилиб, ЭХМ машиналарини жудатор, ҳатто лаборатория хоналарига ўрнатганлар. Бундай килиш асло ярамайди. Сабаби, ўқитувчилар компьютерда ишлаш жараённанда хона ҳарорати кўтарилиб, ҳавонинг ислиб намлиги камаяди, органик моддаларнинг ҳаво таркибидаги мидори рухсат этса бўладиган мөъёдан бир неча марта ортиб кетади. Шунинг учун норматив хужжатларда ҳар бир ЭХМга б квадрат-метр саҳи бўлиши талаб килинади. Шаҳримиз мактабларида бу талабга хамма жойларда ҳам риоя ки-

линавермайди. Ўқув жараёнларига кўлланиладиган 11 та компьютер 12 квадрат метр жой юзага ўрнатилган мактаблар ҳам бор. Келажакда ўқитиш тизимлари, воситалари компьютерга боғликларини тўғри тушунган ва энг керакли болалар саломатлигига қайгурадиган мактаб раҳбарлари ўйлаймизки, 50—60 квадрат метр сатхни мактаб хисоблаш хонасига ажратадилар. Ана шунда компьютерли таълим, техник, колаверса, тиббий талабларига мос бўлади.

дан 50—60 сантиметр нари ўтиришлари даркор. Бу факат болалар учун эмас, балки компьютерлар билан ишләётган барча мутахассисларга ҳам фойдалидир. Сабаби, экранга якин ўтириш кўз нурига, асаб системасига салбий таъсир қиласи, 45 дакикалик дарс давомида ўқувчиларнинг ёшига караб, экран қаршисида ишлашнинг куйидаги тартиби маъкул деб ўйлаймиз. V синф учун кунига 10—15 минут, VI—VII синф учун 15—20 минут, VIII—IX синф учун 25 минут.

матлигига зид эканини хисобга олишлари лозим. Сабаби кун бўйи 5—6 соат партада ўтириб, китобга тикилган, таҳтадаги ёзувларни қузатган ўқувчининг кўзи толикади, миаси чарчайди, кизиқиши пасаяди. Оқибатда ЭХМ экранни қаршисида ўтириш, хи соб-китоб билан машғул бўлишига иштиёки қолмайди. Хорғинлик, толикиш бола танасида бекарорликни, айрим холларда хасталик аломатларини келтириб чиқаради. Шунинг учун ЭХМ машғулотларини иложи борича охирги соатларга қўймаслик керак.

Ҳўш, у ҳолда қандай килиб илмий мудирлар дарс жадвали тузишлари мумкин? Маълумки, вазирликнинг дарс таксимоти бўйича кўрсатмасида кишлоқ жойларда, агар ўқувчи сони 20 дан ортик, шаҳар шароитида эса 25 тадан ортик бўлса, синфи иккита гурухга бўлиб ўқитиб, муаллимга ҳам 2 соатга ҳак тўланади.

Бирок вазирликнинг ушбу таксимотида шаҳар ва кишлоқ мактабларнинг иккита хил қарашни қандай тушуниш мумкин. Айтайлик, синфа 23 та бола бўлса уни ўн бир ЭХМ олдига 2 тадан ўтқазиб ўқитиши машаккатини муаллимдан бошка ҳеч ким тушунмайди. Бизнингча, «шахсий компьютер» олдилада иккита ёки учта шахснинг ўтириши ҳам техник ва санитария талабларига мос келмайди. Шунинг учун бу кўрсатмада бола сони кўрсатилмай, шаҳар ва кишлоқдаги синфлар информатика дарсларида иккита гурухга бўлинавешрлари даркор.

ЭХМ билан шуғулланганда ўқувчиларда кўпроқ кўз толикиши, ракамлар анник кўринмай, жимирилаб кетиши холлари юз беринини биламиз. Ана шу холат зўраймаслиги, асаб торлари тортилиб, миада оғрик пайдо бўлишига олиб бормаслиги учун дам бериш, кўз уйғунлик машкларини ўтказишни маслаҳат берамиз.

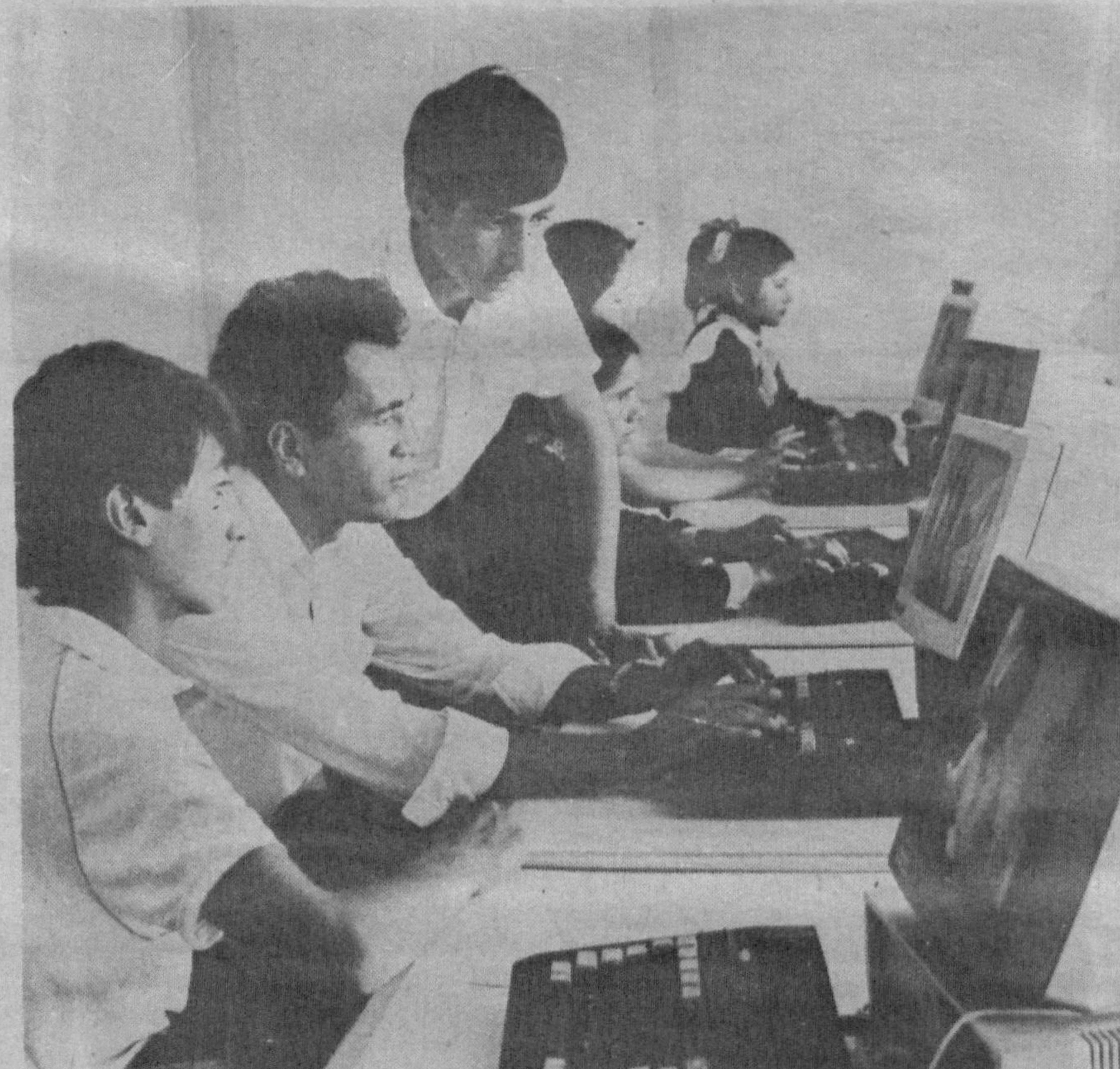
Ўқувчи саломатлиги ҳакида доим кайфурши, информатика дарсларини соғлиқка безиён ташкил этиш мактабнинг бурчи. Айникса болалар билан кун бўйи ишлайдиган, кўп соатлар дисплей қаршисида ўтирадиган муаллимлар соғлиғи ҳакида ҳам ўйланиш даркор. Марказий тармок ойномаларидан «Информатика и образование» нинг маълумотлар саҳифасида СССР Халқ таълими вазирлигининг ВЦСПС, Молия вазирлиги билан келишган ҳолда 1990 йил 20 августдаги 579 фармони ва унда илова эълон килинган. Плованини 1.1 64 бандаги кўрсатмага мувофик дисплей билан ишловчиларга (ўн иккита ойлик маошларига ўн иккита фоиз қўшилиши зомлиги кўрсатилган).

Хаи XI синфларда машғулотлар кўп бўлганлиги ва улар деярли балоғат ёшига етганиклиари учун биринчи соатда 20—30 минут, шу кунги иккичи машғулотга эса 15—20 минут тавсия этилади.

Албатта чет элларда ишланган, экранларга заарсизлантирадиган маҳсус модда суртилган компьютерлар бундан мустасно. Бирок ҳозирги кунда асосан мактаблардаги компьютерлар учун биз тавсия этган норма ўринли. Яна бир таклиф. Боғча ва бошлангич синфларга ўрнатилмоқчи бўлган компьютерларни ҳам бизнингча маҳсус назоратдан ўтказиш даркор.

Вактнинг юкоридаги тартибда таксимланиши мактабларимизда синалган бўлиб, ўқитувчиларни деярли толиктирмайди. Дарснинг колган кисмиди эса, назарий кўнъикмалар хосил килиш билан банд бўладилар. Мактабларнинг илмий бўлим мудирларц ҳафтадик машғулотлар жадвали тайёрлаётганда информатика дарсларини охирги соатга кўйишлари ўқитувчилар сало-

СОҒЛИККА БЕЗИЁН БЎЛСИН

Урта мактабларда «Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари» фан сифатида ўқув дастурига киритилганига бир неча йил бўлди. Эндиликда иқтисодиёт ва бошқарувнинг барча бўғинларида ақлли машиналар қўлланилмоқда.

Шахсий ЭХМлар жойлашган хона ўқув юртлари талаби асосида ёритилиши ва дераза ойналари чангдан тозаланган бўлиши лозим. Гигиеник нуктани назардан хонада анвойи гуллар, айникса, кактус гулининг бўлиши ниҳоятда фойдали. Қактус шу билан фойдалики, унинг учли иғналари, нисбатан радиация нурларини ушлаб колади. Техника бор жойда кисман бу нурлар бўлиши, бизнингча, бу гул факат компьютер-дисплей хоналари учунгина эмас, балки хонадонлардаги оддий телевизор турган уйларга ҳам кўйини лозим. Экран яхши кўринини учун балчи жойларда чирокни ўчириб ишлаш одати бор. Бу ҳол факат компьютерларни ишлатишда эмас, балки уйларда телевизор кўришда ҳам шундай килинади. Бу одат ҳам соғлиқка зиён бўлиб, кўзни хирадаштиради ёки зўриктиради.

Мактаб ўқитувчилари электрон-ҳисоблаш машиналари қаршисида канча вақт ишлаши мумкин ва дисплейга узок вақт тикилиб ишлаш саломатликка зарарни, деган савол жуда кўп берилмокда. Аввало болалар экран-

Бахтиёр КАРИМОВ,
муаллим.
Дилором ЮСУПОВА
шифокор.

Т.М. Наби Мажидович, энг аввало клубимизнинг ташкил бўлгани ҳамда янги, 1992 йил билан чин юракдан табриклийман. Янги йил сизга, оиласизга, халкимизга, шу жумладан, биз газета ходимларига ҳам баҳт-саодат, омонлик, хотиржамлик келтирсиз.

Н.М. Раҳмат, айтганингиз келсин.

Т. М. Озми кўпми, одамларимизнинг баҳт-саодати, хотиржамлиги сиз табобат ходимларига боғлиқлиги сир эмас. Шу боис «Шарқ табобати» клубимизнинг ишига катта умид билан қараймиз. Шунинг учун унинг киалдиган ишлари ҳакида газетхонларимизга батафсил галириб берсангиз,

Н.М. Бажонидил галириб бераман. Факат сал чўзворсам хафа бўлмайсизда. (Наби ака қулиб кўйдилар. Улардаги одамийлик хислатини ана шу бир сониядаги кулгидан ҳам ёки айб қилиб кўйгандек «чўзиб юборсам хафа бўлмайсизда», деганлариданок

Т. М. Наби ака, кечиравасиз, гапингизни бўлдим. Ахир инсон қадим замонларданок доривор гиёхларнинг шифобахш хусусиятларидан фойдаланашиб келган. Гарчи, ҳозир гиёхларнинг кўпчилиги яхши ўрганилган ва тибиёт фани томонидан шифобахшлиги тан олинган бўлсада, амалий табобатда улардан ҳануз тўла фойдаланимаяпти. Нега? Бу масалада клуб қандайд ўринни эгаллайди?

Н. М. Ҳамма гап шунда-да. Клубимиз аъзолари ана шу ҳақдаги ўз фикрларини кенг оммага айтишиди. Доривор ўсимликларнинг устунлиги билансизни нимада, уларда заҳарли моддалар жуда кам бўлгани сабабли уларни узок вакт истеъмол килгандана ҳам сезиларли салбий таъсир кўрсатмайди. Шунинг учун гиёх билан даволашни иложи борича кенг тарғиб килмокчимиз.

Т.М. Сабзавот-мевалардан фойда-

тажрибаси ҳакида ҳалкка маълум қиласиз. Тўғрироғи, дори-дармонлар танқислиги якинлашиб келаётган ҳозирги даврда қандай қасалликларга қандай сабзвот, мева ва гиёхлар даво бўлишини ҳалкка шу газетамиз оркали маълум қилмокчимиз.

Т. М. Раҳмат. Ҳакикатан ҳам бир қасалга анон даво бўлса, бошқасига ўрик, учинчисига жийда, тўртнинчисига ёнғок даво бўлади, яна бошқа бирини эса факат тут тузатиши мумкин.

Н.М. Ҳа-да. Максадимиз табиати неъматлари, уларнинг ботаник тавсифи, кимёвий таркиби, шифобахш хусусиятлари, парҳез юзасидан тавсиялар тўғрисида табиб маслаҳатлирини ёритиб боришдан иборат. А. Х. Усмонхўжаев раҳбарлигидаги шўъба Тиббий атамалар ва ахборот деб номланади. Бу шўъба ўтмиш давр атамаларини ўзбек тилига таржима килади ва шу

Н.М. Жамоатчилик асосида ҳар биримиз ўз виждонимиз, ихтиёrimiz билан клубга аъзо бўлдик-ми, демак ҳар биримиз биттадан шўъбага раҳбарлик килишни ўзимиз таклиф қилдик.

Т. М. Унда иккى оғиз ўзингиз бошқарадиган шўъба ҳакида ҳам галириб беринг.

Н.М. Мен бошқарадиган шўъба Шарқ даво усуллари деб номланади. Бу ҳақда юкорида, озми-кўпми айтдим. Энди бироз, кўшимча киламан. Мъалумки, инсоният қадим замонлардан бери ўсимликлардан фойдаланиб, уларнинг шифобахш хусусиятларидан баҳраманд бўлган. Бу табиат неъматларини истеъмол килган инсон, унинг таъми, мазаси, тўйимлиги, сингишини сезиш билан бирга, уларнинг шифобахш хусусиятларига ҳам эътибор берабошлаган, тақорор ва тақорор ҳаёт синовларидан ўтказган. Натижада ҳалк табобати юзага келган. Масалан, ўз замонасининг улуғ клиницистлари ар Розий ва Абу Али ибн Сино ўзи ясаган мис найча билан кўз катарактасини олиб ташлаб, кишиларнинг кўзини равшан килган Аз Захравий Буюк табиб ибн Али табобат тарихида биринчи бўлиб, бундан минг йил илгари бош мияни операция килган. Бу ўз навбатида ҳалк табобатининг янада ривожланишига асос соглан.

Т. М. Наби Мажидович, клубимизнинг асосий вазифалари ҳакида жуда батафсил галирдингиз. Раҳмат. Лекин айтинг-чи, бугунги кунда жаҳон бўйича илмий тибиётда ва ҳалк табобатида жами 120 мингдан ортик ўсимлик тури ишлатилмоқда. Нега Ўзбекистонда Карий 4,5 минг хил ўсимлик ўсишига, шуларнинг 600 дан зиёд тури жуда шифобахш хусусиятларга эга бўлган доривор гиёхлар эканлигига қарамай, республикада ўсимлик хомашёсидан тайёрланган дорилар билан таъминлаш бутун мамлакат бўйича энг паст даражада.

Н.М. Очик айтсан, хеч кайси ташкилот бу ўта муҳим муаммо билан шуғулланмаяпти. Мен ҳам сиздан сўрамоқчиман. Айтинг-чи, ўзининг шифобахшлиги, серхосиятлиги билан ажралиб турадиган жийда, «Лукмон дарахти» деб ном чиқарган ёнғок, балх тути, шотут, ўзбек пазандачилигининг безаги бўлган зира ва бошқалар кани?

Тошкент кимё-доришунослик заводида шифобахш ҳом ашёдан тайёрланадиган озигина дори-дармонларни хисобга олмаганда, республикада бу борада бутунлай иш олиб борилмаётганлигини факат шу билан изохлаш мумкин.

Т.М. Гиёх-шарбат хоналари тармогини ривожлантиришда Тошкентдаги 8-дорихонада тўплланган ижобий тажриба ҳакида нима дердингиз.

Н.М. Сиз журналистларни ҳам танқид килса бўладими?

Т.М. Нега бўлмасин, бўлади.

Н.М. Ана шу ижобий тажриба кенг тарқалмаяпти. Оммавий ахборот воситалари бу ишга эътибор қилсалар савоб иш бўларди. Умуман ҳалк табобати ҳаётимизда катта ўрин эгалланши лозим. Барча-барча бу муҳим соҳага эътиборли бўлса умримиз узок, ўзимиз бакувват, соғлигимиз яхши бўлади.

Т.М. Сизнинг иянингиз, бизнинг ияни. Бу ишда клуб аъзоларига ва сизга мустаҳкам соғлиқ тилайман, газетамизга мөхрингиз янада ошишини иштайман.

Ўтмишга умидворлик

сезса бўларди. Мен ҳам қулиб, марҳамат қулоғим сизда дедим, уларга тикиларканман. Наби ака салмоқ билан галириб бераман. (Наби ака қулиб кўйдилар. Улардаги одамийлик хислатини ана шу бир сониядаги кулгидан ҳам ёки айб қилиб кўйгандек «чўзиб юборсам хафа бўлмайсизда», деганлариданок

● Наби Мажидович МАЖИДОВ — табобат соҳасида аниқланмаган бир неча янги қасалликларни топиб, ана шу қасалликларни олдин олиш ва даволаш йўлларини топган ўрик олим. Улар 22 та катта илмий асарга, 400 га яқин мақолаларга муаллифлик қилганлар. 36 та тўплам эса шу олим мұхарририги остида чоп этилган.

Биринчи Тошкент давлат медицина институтининг асаб қасалликлари кафедраси мудири, Ўзбекистон ҳалқ Академияси табобат бўлими раиси Наби Мажидович беш фарзандга ота, ҳозирча тўрт неварарага бува, инон олага бошлиқлар.

«ИШОНЧ» газетаси мұхарририяти қошида «Шарқ табобати» клуби ташкил бўлди. Клубга Ўзбекистон ҳалқ Академияси аъзоси, профессор Эркин Йўлдошевич Қосимов, Ўзбекистон ҳалқ Академияси аъзоси, доришунослик фанлари номзоди Эркин Назарович Жўраев, Ўзбекистон ҳалқ Академияси аъзоси, медицина фанлари номзоди Абдукарим Ҳайдарови Усмонхўжаев, Ўзбекистон ҳалқ Академияси маслаҳатчиси аъзоси, медицина фанлари доктори, профессор Владимир Илёсович Исҳоқов Ўзбекистон ҳалқ Академияси аъзоси, медицина фанлари доктори, профессор Даминов Турғунпўлат Обидович ўртоқлар аъзо бўлиб кишига розилик бердилар.

Ўзбекистон касаба юшмаларининг ҳалқ манфаатини кўзловчи газетаси «Ишонч»га ишонч билдириб, Шарқ табобатининг ҳозирга қадар асоссиз равиша эътибордан четда қолиб кетаётганини унутмаган ҳолда унинг бой меросини кенг тарғиб қилишини, мазкур мероснинг умумбашарий аҳамиятини атрофлича ёритишни мақсад қилиб қўйгандек юқорида исми-шарифлари зикр қилинган ўртоқларга мұхарририят ўз миннатдорчилигини билдириб, уларнинг олижаноб мақсадлари рўёбга чиқишини жуда-жуда истайди. Кенг ҳалқ оммаси улар марҳаматидан баҳраманд бўлишига тўла шонади.

Клубнинг ташкилий тузилиши ва режалари ҳакида мухбиримиз Тўлқин Мұхиддин клуб Президенти Наби Мажидов билан мулоқотда бўлди.

ланишга ҳам эътибор бердилар-а?

Н.М. Бўлмаса-чи. Истеъмол килинадиган кўпгина сабзвот мевалар у ёки бу қасалликни даволашда ўз шифобахш хусусиятлари ва зарарсизлигига кўра кимёвий дори-дармонлардан анча устун туринин юқорида айтганимдек, олимларимиз исбот қилиб берадилар. Асоссиз унтишиб юрилган ҳалқ табобатининг бу йўналишдаги асрлар давомида тўплланган

асосда шарқнинг буюк олимлари ва шифокорлари асарлари билан кенг оммани танишиширади. Шу билан бирга, замонавий тибиёт атамаларининг русча-ўзбекча-лотинча лугатини тузини ва бу лугат билан газетхонларни танишиши ниятимиз бор.

Т.М. Агар мумкин бўлса, айтсангиз, ўзингиз факат клуб ишга раҳбарлик киласиз, холосми, ёки...

ТУРГУНОЙ ОПАНИНГ ОШКОРАХОНГА АЙГАНЛАРИ

— Айланай Ошкорахон, хотин бўлиб яралганимга минг пушаймонманда, ўргилай? Нима учун эркак бўлиб туғилмаганмиз-а? Эрқакларга маззада, ўргилай, мазза! Азалу аввалдан ўзларига-ўзлари бутун шарияту шароитни мослаштириб олишган ўлмагурлар.

Эрқакларнинг шайтёнлигини каранг, эрқаклар билан хотинлар тенг ҳуқукли деб хаммаёкка жар солдириб, ўзлари киладиган ишларниям бизларга юклаб кўйишган-а, чумчук чўқигурлар! Аслида гўлмизда ўргилай, ўлмиш? Мана ўзингиз ўлаб кўринг: улар билан бирдай ишлаб келамиш, яна ўйнинг ишини айтмасизми? Бозор-позор, магазин-пагазин, хаммаси бизларни гарданимизда! Ишдаци-ишда? Нимамиш дэнг, кўпчилик оғир меҳнат бизларнинг гарданимизда. Далага чиксанг асосий оғир меҳнатда ким — хотин-кизлар, кетмонни қўлимизга тўтказиб кўйиб ўзлари табелчими, биргатми бўлиб олиб соясалкинда юришади жувормай бўлмагурлар. Завод-фабрикалардаги хотин-кизларга қаранг: «Истанок-пистанокларни хотинларга мослаб яратганимиз», — деб мағурланишади.

Мана мен эркак бўлганимда барча ўй-рўзгор ишларини биринчи навбатда машиналаштирадим. Бир тассавур килинг, Ошкорахон, айланай, овқат-мовқат массалаларими, кирпими, хамма-хаммасини мошинага солиб қўядим-да, керакли пайтда кнопкасини шик этиб боссам, бир ёқдан кирлар ювилган, дазмолланиб тахлаб қўйилган, иккинчи томонда хоҳлаган овкатинг устолда муҳайё! Нима, асакаси кетадими шунака машинани ўйлаб топаодмаса бу эрқаклар! Хоҳлашса килишади, кокиндик, килишади. Хоҳлашмайди-да, ёр ютмагурлар. Хамма гап ўзимизнинг кўнгилчанлигимизда «Эр сиз, хўжайиниз», — деб талтайтириб кўйганимиз, айланай!

Тунов куни печчангиз нима дейди дэнг, «Ўи иккинчи болани түғдим, деб бир ярим йилдан бери уйда ўтираверасанми? Энди иш-пишга чиксанг хам бўлар, бир ўзимга рузгор тебратиши оғирлик килаётчи. Нарх-наво кун сайин ортиб бораяти, бир сўм икки сўм билан ҳеч ким ҳисоблашмайди, бозорнинг нархи хам осмонга чиқиб

«Варённий» сидан олиб бермагунингизча киявераман», — дедим. «Э, сенга худо бас келсин», — дедилар. Энди худони эслаб колганларига ўлайми, куни кечагина «мен атенистман», деб кўкрак кериб юрардилар.

Опа-чи, тунов куни сочинни киртириб келганимдаям бир хархаша килиб олувидалар. Ўшандаям бопловдим,

Хажвия

кетди, болалар кийим-кечагининг шархини айтиб ўтирасам хам бўлади», дейди-я. Менам жавобига бўш келмадим, кокиндик, «Ҳеч бўлмаса Сиз хам бирортасини туғинг, ундан кейин умрбод, ишга чикмасангиз хам майли», — дедим.

— Эй, гапирсан гап кўп, айланай! Олдингизга нима учун келувдим — ўргилай, ха-я, элакка! Элагингизни бериб туринг, кокиндик. Колган гапларни келгуси келганимда бафуржа гаплашиб оламиш, айланай! Бизникигаям чикнинг, ўргилай, тортиниб ўтираман, кокиндик.

опажон! «Дуррадай сочингни бекор калта килдирибсан-да», — деганларида, «Сизга ўхшаб бошталар хам «сочи узун-акли калта», — деб ўйласмасликлари учун деб шартта бетларига кайтариб ташладим. Ўзлари сочларини узун кўйиб, жамалак тақадигандай чўзилтириб юришади-ку.

Опажон, биласиз, телевизорга қараб бадан тарбия килишни яхши қўраман. Шуниям кубингиз кублик килиб тақиқламоқчи бўлувдилар. Хе, менам бўш келмадим, опажон! Ха, энди анча кўниб келдилар. Опажон,вой ман ўлмай, анов кун телевизордан «у-шу» машғулотини кўрсатиб турган экан, мен хам машқка берилиб кетиб чап оёғимни «и-я» деб оркага бир силтагандим оркадан томоша килиб турган кубингизнинг нак кўкрагига бориб тегса бўладими? Бечора учуб бориб тош ойнага боши билан урилиб кетди. Хе, ёрилган боши битиб кетар, лекин тўйинмизда катта амакимлар

ОШКОРАХОННИНГ ТУРГУНОЙ ОПАГА АРЗИ

— Тургуной опа, кубингизни машасини каранг-а? Нимаймиш, «Шимимни жойига кўйиб кўй, иккинчи кийганингни кўрмай», дедилар.

жон, янгисини олиб бераман.
— Пальтоними?
— Йўк, тугмаларни...

* * *

Семиз аёл дугонасига деди:
— Озиш учун доктор хар куни эрталаб отга минишимни маслаҳат берган эди.

Мана, бир ойдирки, машқ килаяпман.

— Натижаси қандай бўляяпти?
— Емон эмас... Хозирча от йигирма килограммга озди.

Тўпловчи
Турсунали ТЕШАБОЕВ.

— Автобусда келаман деб пальтонминг тугмалари узилиб кетди.
— Ташибиш килма, хотин-

Суратчи
Ж. БОБОРАҲМАТОВ.

— Обид, бу йил ҳам одамларни кулдириш рејасини бажараоламизми-а?

— Қайдам, одамлар жуда жиддий бўлиб кетишяпти-да.

Афанди латифалари

Афанди катта тўёналар билан синглингини кубинга узатди. Тўйнинг эртасига ёки хотини уйда жанжал кўтарди:

— Мана, синглингиздан гиламу гарнитурни хам аямдингиз. Энди менга хам оғзим тўла тилла тиш кўйдириб берасиз!

— Энди пича шошмай тур, хотин, — деди захарханда килиб Насриддин. — Мабодо, сени хам узатадиган бўлсан, бундан хам зиёдини килмаган номард!

Бир куни одамлар Насриддин Афандидан сўрашди:

— Нима учун хамма универмагларнинг «Аёллар учун» бўлими энг юкори каватда жойлашган?

— Агар аёллар бўлими биринчи каватда бўлса, унда

бошка каватларга чикиш учун пул ҳам, хафсала хам колмайди-да...

* * *

Насриддин Афанди ошхона-боп жавон ўрнига хам китоб жавонини сотиб олиб унинг бир қаватига китоблардан ташкири идиштоворклар ва турли егуликларни териб кўди.

Бир куни меҳмонга келган якин дўсти бу манзарани кўриб, ҳайрон бўлди.

— Ажабланманг, дўстим, — деб кули Афанди. Овқатга тўйган ҳар бир киши албатта китоб ўкиши ва ўз навбатида ҳар бир ўқимиши одамнинг корни ҳамиша тўқ бўлиши керак, демокчиман бу билан.

Абдувалик
ИСОМИДДИНОВ

ЧЕТ ЭЛ ЮМОРЛАРИ

— Нега бармогингни боғлаб олдинг?

— Хотиним почтага хат ташлашни унтиб кўймаслигим учун боғлаб кўйди.

— Хўш, хотин жўнатдингми?

— Йўк, хотин менга бериш хотинимнинг ёдидан чиқиби.

Бемор:— Доктор охирги пайтларда чап оёғим катни оғрияти.

Доктор:— Оёғингиздаги оғрик карилекдан.

Бемор:— Карилекдан? Менинг ўиг оёғим чап оёғим билан бир ёшда, лекин у оғримайдику?

З. КОДИРОВ таржимаси

Ойнаи жаҳонда

(7—12 январь)

СЕШАНБА

ПАЙШАНБА

● УзТВ I

- 8.00 «Ахборот». 8.25 «Үйур оиласи». Фильм-концерт. 8.55 Таркорий фильмлар экрани. «Сүнгиги найранг». Бадний фильм. 10.20 «Ешилик» студияси күрсатади. «Тележарида». 18.00 Янгиликлар. 18.10 «Митти ёлғончи», «Данга-са киз». Мультфильмлар. 18.30 «Боғчада Ария байрами». 19.00 Норбек Сатторов күйлайди. 19.30 «Ахборот» (рус. тилида). 19.50 «Ешилик оқшоми». 20.30 «Еднома». Ашуралы Зохир. Носир Гуломов. 21.00 «Ахборот». 21.25 «Шахар бедарваза эмас...». 22.05 «Аёллар тангоси». Бадний фильм. 23.30 Эртаниг күрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

- 10.30 «Матонат», «Илк қадам». Киска метражли телевизион фильмлар. 11.00 Ш. Бошибеков. «Эскажүва гаврошлари». Йўлдош Охунбоев номли республика Еш томошабнлар театрининг спектакли. 12.00 «Еттинчи жин». Бадний фильм. 19.00 «Камчиликлар ошкор этилганда...». 19.30 «Ахборот» (рус. тилида). 19.50 «Хамид Сулаймон». Хужжатли фильм. 20.20 «Хуш соат эрди...». Концерт. 21.00 «Ахборот». 21.25 «Спортлото». 21.30 «Хотира». Узбекистон халк артисти Эргаш Йўлдошев. 22.30 «Олтин кафас», 2-кисм. 23.08 «Олмазор». Бадний фильм.

● ТОШКЕНТ

- СТУДИЯСИ КҮРСАТАДИ 18.30 «Уолт Дисней таништиради». Мультфильмлар тўплами. 19.20 «Қалбим ҳамиша бедор», 20.00 С. Золотников. «Теба хаёт». М. Горский номли давлат рус драма театрининг спектакли. 22.00 «02» тўлкинида. 22.25 Концерт.

● ОРБИТА IV

- 7.00 «Тонг». 9.30 «Осон очилганда». Телефильм премьераси (Новосибирск). 10.00 «Енотлар». Кўп серияли мультфильм премьераси. 8-серия. 10.25 «Сув париси». Бадний фильм. 11.45 Болалар ва ўсмирилар учун телекўратувлар II Бутуниттифок фестивали. «ХХ асрробинзонлари» (Калининград). 12.15 «Краснодар ўлкаси». Анастасьевская станицасида Рожество байрами. 13.00 Информацион программа. 13.20 «Лўли хикоялари». Фильм-концерт. 14.10 «Бурда моден таклиф этади...». 14.45 «Кандай килиб мувофиклагти эришиш мумкин?». 1-кўрсатув. 15.00 «Ён дафтар». 15.05 «Бу сизга керакми?». 15.15 «Телемистик». 16.00 Информацион программа (сурдо таржимаси билан). 16.20 Л. Минкусининг «Баядерка» балетидан саҳна. 17.05 «Ялта-91». 17.20 «Диканка кишлоги якнидаги оқшомлар». Телевизион бадний фильм. 18.50 «Сўз кадри». 19.00 Информацион программа. 19.20 «Ф. Ф. Ф.» («Фармат, фокус, фантазия»). 19.40 Мультфильмлар. 20.10 «Уруш ва тинчлик». Тўрт серияли бадний фильм. 2-серия — «Наташа Ростова». 21.45 Хайрли тун, кичкентойлар! 22.00 Информацион программа. 22.30 Футбол шархи. 23.00 Сизни Ала Пугачёва тақлиф этади. 01.40 «Мангу муҳаббат йўли». Телевильм премьераси.

● «ДУБЛЬ IV

- 9.20 Хабарлар. 9.20 Француз тили. 1-йил шугуланаётгандар учун. 9.50 Француз тили. 2-йил шугуланаётгандар учун. 10.20 П. И. Чайковский номли таинлов сонирдорлари уюшмасининг концерти. 11.20 «Рус сири». Хужжатли фильм. 12.20 Болалар соати.

- 13.20 Р. Биков фильмлари. «Зое кетган ёз». 15.20 Ю. Подниекс фильмлари. «Сизиф тоши думалаганда». 15.45 «У ҳамиша нафис». Рус костюми тарихи. 16.30 Нижегород туроргининг мавсумий урф одатлари. 16.55 Эълонлар. 17.00 Хабарлар. 17.20 «Рождество муборак!». 18.15 «Янги йил пироги». 18.25 «Сафсата». 19.25 «Фортунат» телеканали. 22.55 Эълонлар. 23.00 Хабарлар. 23.20 Эълонлар. 23.25 «Бенифис» саҳифалари. 01.25 «Правда кўчасида ноушлик».

● «ДУБЛЬ IV»

- 9.00 Хабарлар. 9.20 Немис тили. 1-йил шугуланаётгандар учун. 9.50 Немис тили. 2-йил шугуланаётгандар учун. 10.20 «Асл холича...». 11.20 «Алгиз юмори». 12.35 Екатеринбургда мусикй фестивали. 13.15 Р. Биков фильмлари. «Диккат, тошбак!». 17.00 Хабарлар. 17.20 «Тўрт оға-ниннинг хаёти ва саргузашлари». «Қадрон душманлар». 17.55 Телефильм. 18.20 Ю. Подниекс фильмлари. «Империянинг тутатилниш». 19.20 «Кирралар», бадний-публицистик кўрсатув. 20.05 Измайлово галереяси. 20.45 «Диккат, суратга оламан». 21.00 Эълонлар. 21.05 «Янги йил пироги». 21.15 «Янги йил пироги». 21.25 Россиянинг парламент ха-барномаси.

- 21.40 Россия билан юзма-юз. 22.00 «Ҳаёт стили». 23.00 Хабарлар. 23.25 Махсус тижорат хабарномаси. 23.35 «Бешинчи гидирак». Бадний-публицистик кўрсатув. 24.00 «Ахборот». 24.25 «Қалдироч». Фильм-концерт. 25.55 Таркорий фильмлар экрани. «Жадвалдан ташкини поезд».

ЧОРШАНБА

● УзТВ I

- 8.00 «Ахборот». 8.25 «Қалдироч». Фильм-концерт. 8.55 Таркорий фильмлар экрани. «Сўнгиги найранг». Бадний фильм.

Ойнаи жаҳонда

(7—12 январь)

ПАЙШАНБА

● УзТВ I

- 8.00 «Ахборот». 8.25 «Боболардан колган бу на». Фильм-концерт. 8.55 Таркорий фильмлар экрани. «Севги тумори». Бадний фильм. 10.00 «Каҷал полон». Республика Кўйирчок театрининг спектакли. 18.00 Янгиликлар. 18.10 «Нега филлар?». Мультфильм. 18.25 «Алифбо сабоклари». 19.00 «Ишбилармонлар хузурида». 19.30 «Ахборот» (рус. тилида).

● УзТВ II

- 10.30 «Матонат», «Илк қадам». Киска метражли телевизион фильмлар. 11.00 Ш. Бошибеков. «Эскажўва гаврошлари». Йўлдош Охунбоев номли республика Еш томошабнлар театрининг спектакли. 12.00 «Еттинчи жин». Бадний фильм.

● ТОШКЕНТ

- СТУДИЯСИ КҮРСАТАДИ

- 18.30 «Уолт Дисней таништиради». Мультфильмлар тўплами.

- 19.20 «Қалбим ҳамиша бедор», 20.00 С. Золотников. «Теба хаёт». М. Горский номли давлат рус драма театрининг спектакли.

- 22.00 «02» тўлкинида.

- 22.25 Концерт.

● ОРБИТА IV

- 7.00 «Тонг».

- 9.30 «Осон очилганда». Телефильм премьераси (Новосибирск).

- 10.00 «Пульс». Хабарлар.

- 20.10 «Бу оқшомда» кўрсатувининг давоми.

- 21.40 Биржа янгиликлари.

- 21.55 «Кинонигоҳ».

- 23.40 «Пульс». Хабарлар.

● «ОРБИТА IV»

- 7.00 «Тонг».

- 9.30 «Назар Нажмий». Башкирда шоири телекўратувлар II Бутуниттифок фестивали (Уфа).

- 10.00 «Енотлар». Кўп серияли мультфильм премьераси. 9-серия.

- 10.00 «Финист — сарлочин». Бадний фильм.

- 11.45 Болалар ва ўсмирилар учун телекўратувлар II Бутуниттифок фестивали. «Кўнгирчоклар фантазияси» (Пермь).

- 13.00 Информацион программа.

- 13.20 «Лўли хикоялари». Фильм-концерт.

- 14.10 «Бурда моден таклиф этади...».

- 14.45 «Кандай килиб мувофиклагти эришиш мумкин?». 1-кўрсатув.

- 15.00 «Ён дафтар».

- 15.05 «Бу сизга керакми?».

- 15.15 «Телемистик».

- 16.00 Информацион программа (сурдо таржимаси билан).

- 16.20 Л. Минкусининг «Баядерка» балетидан саҳна.

- 17.05 «Ялта-91».

- 17.20 «Диканка кишлоги якнидаги оқшомлар». Телевизион бадний фильм.

- 18.50 «Сўз кадри».

- 19.00 Информацион программа.

- 19.20 «Ф. Ф. Ф.» («Фармат, фокус, фантазия»).

- 19.40 Мультфильмлар.

- 20.10 «Уруш ва тинчлик». Тўрт серияли бадний фильм. 2-серия — «Наташа Ростова».

- 21.45 Хайрли тун, кичкентойлар!

- 22.00 Информацион программа.

- 22.30 Футбол шархи.

- 23.00 Сизни Ала Пугачёва тақлиф этади.

- 01.40 «Мангу муҳаббат йўли».

- Телевильм премьераси.

● «ДУБЛЬ IV»

- 9.00 Хабарлар.

- 9.20 Испан тили. 1-йил шугуланаётгандар учун.

- 9.50 Испан тили. 2-йил шугуланаётгандар учун.

- 10.20 «Асл холича...».

- 11.20 «Алгиз юмори».

- 12.35 Екатеринбургда мусикй фестивали.

- 13.15 Р. Биков фильмлари.

- «Диккат, тошбак!».

- 17.00 Хабарлар.

- 17.20 «Тўрт оға-ниннинг хаёти ва саргузашлари». «Қадрон душманлар».

- 17.55 Телефильм.

- 18.20 Ю. Подниекс фильмлари.

- «Империянинг тутатилниш».

- 19.20 «Кирралар», бадний-публицистик кўрсатув.

- 00.55 «Рақс охангларидаги тақдир». Телефильм.

- 01.20 «Аниш-шоу». 4-кўрсатув.

- 01.35 Мусикй башорат.

- 02.00 «Акте́лар чўчлагни».

● «ДУБЛЬ IV»

- 9.00 Хабарлар.

- 9.20 Испан тили. 1-йил шугуланаётгандар учун.

- 9.50 Испан тили. 2-йил шугуланаётгандар учун.

- 10.20 «Асл холича...».

- 11.20 «Алгиз юмори».

- 12.35 Екатеринбургда мусикй фестивали.

- 13.15 Р. Биков фильмлари.

- «Телеграмма».

- 17.00 Хабарлар.

«Ишонч»
газетаси
жамоаси ҳар бир
аъзосининг
ҚАСАМЁДИ

Мен, мустақил Ўзбекистон Республикаси фуқароси, «Ишонч» ҳафталик газетасининг ходими газета жамоаси олдида виждоним амри билан, ота-онам ва фарзандларим ҳурмати газета ишига бор кучими, билимни, тажрибамни садоқат билан сарфлашга ва яна:

— соғдил, ростгўй,
ҳалол бўлишга;
— «Ишонч» номига
гард юқтирмасликка;
— унинг «...Адолатли,
мехр-оқибатли бўлайлик!» деган шиорини
муқаддас тушига;
— барча яхши одамларга нисбатан меҳрибон, ширинсўз ва биродар бўлишга вазъда бераман.

Бу сўзларимни мени йўргаклаган юрга берган қасамим, деб билгайсиз.

Шу қасамимни бузсам, сафдошларим лозим топган ҳар қандай жазога ўзимни лойик, деб ҳисоблайман.

Ушбу қасамёд «Ишонч» жамоасининг 1991 йил, 31 декабрда бўлиб ўтган умумий интилишида қабул қилинди

Ҳаёт гули

● Турғунбой ФОИПОВ 1904 йилда Марғилонда таваллуд топган. «Сирли сўз», «Тўртовлон» қиссанаси, «Тамбур», «Нотаниш бола», «Парилар подшолигидан каби ўнлаб эртак ва ҳикоялар тўпламлари циккан. СССР Езувчилар ўюшмасининг аъзоси.

Бугун отахон адабининг янги ёзган эртакларидан бирини эътиборингизга ҳавола қилаяпмиз.

тган замонларда олис бир шаҳарда Алмуслим исмли олим

яшаркан. Унинг Хорун ва Морун деган икки шогирди бўларкан. Кунларнинг бирида Хорун олнимга дебди:

— Хурматли устоз! Бугун кўчада келаётib, бир мажаронинг гувоҳи бўлдим. Икки киши бир-бири билан муштлашиб холдан тойишган бўлсалар-да: «Менинг наслим фалон, сенини пистон», деб бири иккинчисини камситарди. Одамларда бир-бирини мэнсизмаслик, меҳр-оқибатнинг йўқлиги туфайли шундай мажаролар содир бўлмокда. Бу ахволни тутагиб, барчани бир-бирига дўст-инок килиш имкони топилмасмикн?

— Мен ҳам Сиз мухтарам устозга, шу хусусда мурожаат этмоқчи эдим, таъзим килибди Морун.

— Хакикатан ҳам бу дардли муаммо! Лекин бир ўйлаб кўрингларч, балки кишиларни бир-бирига меҳр-оқибатли қилувчи чораларни топарсанзлар.

Хорун тараффудланиб бош чайқабди:

— Хурматли устоз! Мен сеҳр билан геззар балиқка айлануб, денгизнинг

энг чукур жойларида ҳам бемалол сиз оламан, лекин сиз айтган жумбокни ечишдан ожизман.

Морун айтибди:

— Лочинга айлануб ҳавода чакмокдай тез уча оламан, аммо сиз берган топширикни бажаришнинг плози йўқка ўшайди.

— Иложисиз иш дунёда йўқ! — дебди олим.— Боринглар, ўланглар, фикрингизни бир ойдан сўнг айтасиз. Шу муддат ичida ахтаринг, ўрганинг, дилни-дилга уладиган баҳт кўприги нима эканлигини топинг...

Кунлар кетидан кунлар ўтаверибди. Хорун билан Морун китобларни вараклаб, ҳикматлар дурданасини йиғинибди, шаҳар ва кишлокларни кезиб, одамлар билан сухбатлашибди. Ниҳоят мухлат етиб, олим ҳузурига кайтибилар.

— Устоз! — дебди Хорун таъзим билан,— шундай чора топдим: кимки бирор билан уришса ёки ҳўрласа, шунда сеҳрли бир сўзни айтаман, ўша адабсиз кимса тошга, кесакка айлануб колади...

Олим ўйлаб, бош чайқабди:

— Тўғри, адабсиз кимсани кесакка айлантириб кўйин мумкин. Лекин дунё кенг, «адабсиз қайда» деб ахтариб юра олармидинг? Сеҳрли сўзнинг ўзи йўл топиб, кишилар калбидан

ўрин ола билиши керак! Ана шундай ҳикматли сўзни топинглар!

— Шундай сўзни мен топганга ўхшайман, устоз! — дебди Морун.— Бу сўз — «Ассалому алайкум!»

— Ассалому алайкум?! — ажабланиди олим.

— Ха, бу сўзни айтган одам бошқаларга тинчлик, осойишталик, саломатлик, поклик тилаган бўлади. Башка одамлар унга, «Ваалайкум ассалом», яъни, «сизга ҳам тинчлик, саломатлик, осойишталик бўлсин!» деб жавоб кайтарадилар. Бу сўз таъсирини кишилар орасида синаб кўрдим. Дилларга меҳр, юзларга табасум югорди. Ҳатто ёш болалар, жажжи кизалоклар ҳам ота-она, бувабувиларига, муаллимларига, кўшиниларига, барчага шу сўзни айтшага ўргана бошладилар. Ораларида дўстлик, ҳурмат кучайди. Ўйлайманки, бу сўз бутун дунёга тонг нуридай таралгусидир.

Олим хурсанд бўлиб:

— Балли, доно шогирдим! Ноёб сўзни топибсан, энди буни кенг ёйлик, токи у барчага баҳт-саодат келтирсан! — дебди.

Ўшанда буён «АССАЛОМО АЛАЙКУМ» сўзи дунёдаги барча ҳалқка азиз экан.

Турғунбой ФОИПОВ

Бош мухаррир

Тўлкин ҚОЗОҚБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Анвар АКБАРОВ, Акмал АКРОМОВ (масъуль котиб), Муҳаммадлатиф ЖУМАНОВ, Жасур НОСИРОВ (бош мухаррир муовини), Шарифа САЙДВАЛИЕВА, Муҳаје ТУЛАГАНОВА, Шабот ҲУЖАЕВ, Болтабой ЮСУПОВ (бош мухаррир муовини), Турсун ҚУШАЕВ, Дилябар ГУЛОМОВА.

● Бош мухаррир қабулхонаси — 56-25-36

● Бош мухаррир муовинлари — 56-52-89

● Котибият — 56-52-78

БУЛИМЛАР:

● Касаба ўюшмаси ва иктиодий хаёт — 56-82-79

● Социал адолат ва конунчилик — 56-87-63

● Маданият, маънавият ва табиат — 56-82-79

● Ҳатлар ва оммавий ишлар — 56-78-87

● Безатиш ва сураткашлик — 56-85-79

● Тижорат, ҳамкорлик ва тадбиркорлик — 56-87-73

● Ишлаб чиқариш ва ҳўжалик ишлари — 56-57-59

● ● ●

● Мухарририятга келган кўл ёзмалар (2 оралида 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга кайтарилмайди. Маколалардаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва ракамлар масъулияти муаллифлар зиммасидадир.

Якка тартиблаги обуна индекси — 64560

Корхона ва муассасалар обунаси индекси — 64561.

● ДУШАНБА кунлари чиқади.

● Босиш учун 1992 йил 3 январда топширилди.

● Навбатчи масъуллар: Жасур Носиров, Сайёр Файзуллаев.

● Қўнимгоҳимиз:

700165, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 24-йй.

Буюртма № 40

● 133.516 нусхада босилди. Узбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концернининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.